

75

97

50

150

39

51

115

39

102

48

58

48

48

150

48

90

180

48

58

190

150

48

58

102

115

100

36

102

63

63

63

126

115

48

115

180

58

63

115

115

115

115

115

115

115

115

Árkereszt. Eg kiadó.
Hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baroa
Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Árker. és kiadóhivatal
977, 2
A. N. Sz.
Egy száraz
pap és víz
Gyakorlati

UJ KELET

3181 Dl. Ramasetter Róbert Budapest
I. Disztér 2. II. 8.

LITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjele drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — ck 40—
Egyszám ára — — ck 2—

26. június — csütörtök

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 129 szám

5686. Tamuz 5

A lej javulására való tekintettel mélyen leszállított árak DUNKY & BEER és szorúzetben

Cluj, Piata Unirii 29. (Layda-cukrászda mellett).
Vételkötelezettség nélkül mindenki meggyőző-
dhet az árak olcsóságáról.

A frank végzete

Végre beteljesedett a végzet a hetedik francia pénzügyminiszter fölött is, aki a lehetlent kísérelte meg: a francia frank megmentését. Ez a bukás teljesen igazolja Briand felfogását, mely szerint a francia frank zubarását semmiféle emberi energia nem tartóztathatja fel, mert ez olyan erőknek és adottságoknak összetevődéséből következik, amelyek egy bűnös és könnyelmű multban gyökereznek. Ez a bűnös és könnyelmű mult: a világháború, amely nemcsak a levert központi hatalmak valutarendszerét ingatta meg természetesen, hanem a háboruban résztvevő latin államokét is, amelyek mindannyian Amerika kölcsönére szorultak rá. Az óriási megterhelésen felül, amelyet az amerikai kölcsönök jelentenek, természetesen hozzájárul a csődhöz a belső gazdasági krízis is, amely a termelés elernyedésében, a kistőkék lassu felörlődésében, az állam pénzügyi erejének egyre nagyobb belső igénybevételeiben és a bankokrácia túltengésében nyilvánult meg.

Briand lemondása természetesen következik be a hetedik szanatórium pénzügyminiszter lemondásával és mintegy bezárja annak a heroikus küzdelemnek, amelyet a francia nép a frank megmentése és életstandartjának fentar-tása érdekében vívott. Emberi erők azonban természeti erőkkel soha sem szálltak sikeresen szembe, amit a német példa, a márka annak idején való katasztrófális zuhanása, de a többi háboruban résztvevő államok valutáris leromlása is minden erővel jobban bizonyít.

Ezt a felfogást igazolja Briand öszinte nyilatkozata is, ahinek lemondás előtti nyílt pesszimizmusa: a legbiztosabb realitás, a francia frankon sem a nemzeti erők összetettségével, sem pénzügyi diktatúrával ezidőig segíteni nem lehet. A menekülés útja — egyedül a latin érme-unió teljesen új alapokra való fektetésén, vagy pedig egy egész Európára kiterjedő érme-unió úján keresztül vezethet egy olyan egységes pénzügyi és termelési rendszer, amely felretolja a partikuláris nemzeti érdekeket és erőskező pénzügyi szaktekintélyek kezében koncentrálja az európai pénzügyi politika irányítását. A másik alternatíva az, hogy a franknak a német papírmárka sorsára kell süllyednie és csak a teljes leromlás után kezdődhet el egy teljesen új pénzügyi rendszer felépítése. A harmadik alternatíva, amelyről már annyit szó esett, hogy tudniillik Franciaország pénzügyeinek irányítását erőskező diktátorra kell bízni — azért illuzórius, mert a francia alkotmányosság szelleme és különösen a francia kispolgári mentalitás nem tud beletörődni abba, hogy a maga legközvetlenebb léteirdekeit feláldozza a diktatórikus szempontoknak, jóllehet ezek a diktatórikus szempontok az egész nemzet érdekeiben valók volnának.

Azok, akik mindezek ellenére — ép úgy, mint az a márkaesés idején történt — meg-mindig hajlandók optimisztikusan megítélni a francia frank helyzetét, egész bizonyosan tévedni fognak feltevéseikben. Mert a franktragédia már akkor elkezdődött, amikor magának a francia polgárnak bizalma ingott meg nemzeti pénzügyiségében.

A francia frank katasztrófális zuhanását igen sokan szövetség hozták kapcsolatba az összes többi államok valutáival, így különösen a román pénzügyiség sorsával. Ez a feltevés kissé túlzott és elhamarkodott, mert hiszen a román valuta a francia franktól való függőségét bizonyította azzal, hogy pár heti süllyedés után ismét előbbi nivójára emelkedett vissza és ma már bizonyos stabilitást, sőt emelkedő tendenciát mutat. A lejjele kapcsolatos pesszimizmust

már az a tény is indokolatlanná teszi, hogy Romániának nincsenek szorosabb pénzügyi nexusai Franciaországgal s nálunk a pénzügyiség stabilitása teljesen attól függ, hogy a kormány milyen belső gazdasági politikával támasztja alá ezt a stabilitást. A jelek szerint a francia frank és a lej útja, — ha eddig val mennyire egy irányban is haladt, — most már divergáló lesz: a lej emelkedő tendenciájával szemben a francia frank a teljes lemorzsolódás útjára tér.

Goga nem garantálja Szele Béla mandátumát

Gyárfas Elemér az összes magyarpárti mandátumok validálását követelte. Ha ez nem történne meg, kormányellenes kisebbségi blokk alakul. Kavargós Titulescu londoni számításai miatt

(Bucuresti-Bukarest, június 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Titulescu ex londoni követ a hazatérése óta eltelt néhány nap alatt megjárta a népszerűség és népszerűtlenség összes skáláit. Egyes bukaresti lapok kolumnás méltató cikket közöltek Titulescu londoni tevékenységéről, az ellenzéki lapok viszont szarkasztikus cikkekben támadják a londoni követség számításait és indízkret kérdéseket intéznek az exkövetchez.

Tizenötmillió követségi büdzsé

A „Lupta” szerint Titulescu Bukarestbe érkezése összefüggésben van azzal, hogy a kormány felszólította, számoljon el a londoni követség számításával. Titulescu állítólag kijelentette, hogy több ízben kért rovacsolást a kormánytól, azonban ez mindig késett. Hangzatos azonban, hogy a londoni követség, nál nem történtek főleges költségek. Amerikai utját is saját pénztárából fedezte s cupán kísérete költött egyenként és naponta negyven dollárt.

A „Cuvantul” mai számában Titus Enacovicu cikket ír Titulescu-ról, amelyben többek között azt írja, hogy az angol követ tizenhét ezer font sterlinget azaz tizennégy és félmillió lej költött el évente. Ez az összeg fele a királyi udvar civilistájának.

A magyar mandátumok sorsa

Felhivatalos jelentés szerint Goga Octavian belügyminiszter tegnap megbeszélést folytatott Gyárfas Elemérrel a Magyar Párttal való viszony ügyében. A megbeszélést ma folytatták. Lapjelentések szerint Gyárfas Elemér tegnap megjelent Bucsan belügyi államtitkárnál és memorandumot adott át neki, amelyben ultimátumszerűleg követeli a Magyar Párt nevében az összes magyar megválasztott képviselők mandátumának igazolását. Amennyiben ez nem történik meg, a magyarpárti képviselők a szászokkal karöltve kormányellenes blokkot fognak alakítani és csatlakoznak az ellenzékhez.

A lapok e jelentésével kapcsolatban Goga belügyminiszter ma magához kérte a sajtó képviselőit, akik előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Nem fogjuk megsemmisíteni sem Barabás Béla, sem Tornya Gyula, sem Weisz Sándor, sem Koczó, sem Kocsán mandátumát. A kormány azonban nem garantálhatja semmiképpen Szele Béla mandátumát. Ami a szászok kívánságait illeti, a brassói mandátumra vonatkozólag nem tudok semmi pozitív nyilatkozatot tenni, mert Petrovici miniszter nincs jelenleg Bukarestben és így ebben az ügyben velem tárgyalhattam. A kisküküllői szász mandátumigénylésre csak azt mondhatom, hogy öccémmel, Goga Jenővel könnyen meg lehet egyezni olyan értelemben, hogy lemondjon kisküküllői mandátumáról, mert két más helyen is megválasztották.

Kós Károlyék kiléptek a Magyar Pártból

A román és magyar politikai körökben egyforma feltűnést keltett az a hír, hogy az ugynevezett Kóos Károly csoport, amely a kalotaszegi demokratikus magyar tömegeket és intellektueleket egyesíti magában, kilépett a Magyar Pártból.

A disszidens frakció vezetői röpiratukban a Magyar Párt antidemokratikus irányával magyarázzák kiválásukat. Ez a kiválási akció egyébként nem újkeletű, évek óta vajdik és akkor érte el tetőpontját, amikor a képviselőjelölésnél a Magyar Párt nem vette figyelembe a kalotaszegi frakció vezérégyéniségeit. Ertesüleink szerint Kóos Károlyék az ellenzéki pártokkal, elsősorban a nemzeti párttal keresnek kapcsolatot.

A tegnapi minisztertanács

Tegnap este minisztertanács volt Averescu elnökletével, amely elsősorban a drágaság és ezzel kapcsolatban a spekuláció kérdésével foglalkozott és megfelelő intézkedések foganatosítását határozta el.

Ezután a kisebbségi egyházak jogszerinti szenátorainak ügyét vitatták meg. Elhatározták, hogy a református egyházat a szenátusban dr. Makkai Sándor, a lutheránus egyházat dr. Teutsch nagyszabeni püspök képviselje, míg a katolikus szenátorának kinevezését a Szentzsékre bízzák, a zsidóság és a muzulmánok szenátusi képviselőit pedig a kongresszuson történő választások alapján nevezik ki. A hivatalos kommunikéből nem tűnik ki pontosan, hogy a zsidó szenátort országos kongresszus fogja megválasztani, vagy pedig csak a regáti zsidó szervezetek kongresszusa. Makkai Sándort azért erősítették meg szenátori mandátumában, mert a második református püspöknek, dr. Sulyoknak hiányzik a királyi megerősítése, ezenkívül pedig a kolozsvári püspökség lélekszáma nagyobb a királyhágóntulnál.

Goldis ismertette a minisztertanácsban a fővárosi opera bérletének ügyét. A döntést jövő keddre halasztották.

A beszarábiai emigránsok kérdésével foglalkozott ezután a minisztertanács. Bizottságot küldtek ki, amely helyet kap a földművelésügyi és munkaügyi minisztériumban és ennek a bizottságnak az lesz a feladata, hogy az elszegényedett visszavándorlókat földben és munkában részéltse.

Tudomással vették Mitilineunak elutazását a kisantant konferenciára, távollétében a külügyminisztériumi teendőket Averescu látja el.

A minisztertanácsról kijövet Mircescu tábornok kijelentette, hogy a közigazgatásban levő katonatiszteknek feltétlenül választaniok kell a két állás között. A katonáknak állásuk elvesztése terhe mellett megtiltja a politizálást.

Megérkezett az olcsósági hullám. Sipos-céghoz jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérneműt Siposnál. Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Az Országos Sételbizottság közlése
Az Országos Sételbizottság a következő utasítást küldte a vidéki sételbizottságokhoz és a sételbiztosokhoz:

1. A sételgyűjtés első periódusát június 30-án lezárjuk. A sételbizottságok és a sételbiztosok eddig az időpontig szorgalmazzák a gyűjtést és a begyűjtött összegeket utalják át a Banca Marmorosch, Blank & Co. cluj-i bankháznál vezetett Sétel számlákra, a teljesen üres tömböket pedig küldjék be címünkre. Megtettük a lépéseket a devizaengedély elnyerése végett, mert kívánatos lenne már egy nagyobb pénzösszeget Londonba átutalni.

2. A még nem teljesen felhasznált tömbök visszatartandók alapos revízió végett. Meg kell vizsgálni: a) kik maradtak ki a tavalyi sételbiztosok közül, b) kik kerültek a múlt év óta a mozgalomba, akikkel meg kell váltani a sételt, c) figyelemmel kell lenni az újonnan beköltözőkre is.

Figyelmébe ajánljuk a sételbiztosoknak, hogy a székhelyükhöz közelfekvő falvakban is törkedjenek sétéleket eladni. Szükség esetén az ott begyűjtendő összeg 10 százaléka költségre fordítható.

3. Senki sem mondhatja, hogy bármilyen más cionista ügyvel van elfoglalva most, amikor arról van szó, hogy le kell róni az adó mozgalommal és a szervezettel szemben. Minden cionista tudja meg, hogy személyében felelős körzetében a sételakció sikeréért és ehhez képest cselekedjék.

4. Fel kell tárnunk azt a jelenséget, hogy az akció vidéken fáradtnak látszik és féltő, hogy az eredmény nem áll majd arányban az Országos Sételbizottság szervező munkájával és londoni központunknak égető szükségleteivel. De még mindig nem késő és ezért elvárja az Országos Sételbizottság a mozgalom nevében minden cionista alakulat vezetőjétől, hogy közölje, milyen eszközöket lát szükségesnek a végből, hogy az akció befejező periódusában (június 30-július 30) kiegészíthető és fokozható legyen.

Akiba

Irta Giszkalay János

A világbirodalom területén szétszórt zsidó nép titkos szervezkedése ebben az időben teljes erővel folyamatosan volt. Akiba, — mint a röplő csóva, — olyan váratlanul villant föl, hol az egyik, hol a másik országban és valahol megjelent, ott tűz támadt nyomán a zsidó lelkekben. És mindenütt ki volt adva a parancs: készenállani, és várni és figyelni. Csak akkor, ha majd fölhangzik a nagy jeladás, — akkor aztán teljes erővel, minden oldalról és egyszerre! De addig várni és készülni. Grandiózus terv volt ez, olyan, amelyet soha még a zsidóság, soha még a világ egyetlen népe sem kísérelt meg és amelyhez képest a másik nagy róma-erő hébernek, Hannibálnak háboruja is csak egy elszigetelt jelegű hadivállalkozás volt. Ezt a grandiózus tervet robbantotta ki idő előtt Traján mezopotámiai hadjárata — és ez volt Róma szerencséje.

A parthusok ereje a Róma ellen vívott hosszú háborúkban teljesen kimerült és amikor Traján hadai megjelentek Mezopotámia területén, alig találtak komoly ellentállásra. A régi, kimerülten ellenség országa lépésről lépésre hódolt meg fegyvereinek. Traján egyre beljebb nyomult a parthusok területén, a városok szinte kardcsapás nélkül nyitották meg kapukat előtte és már úgy látszott, hogy az Indiába vezető ut minden nehézség nélkül tárul meg előtte. A római szenátushoz egyre-másra küldözgette dicsekvő, kérkedő jelentéseit, hogy most ezt, most azt az országrészt hódította meg, amikor egyszerre csak kellemetlen meglepetés állította meg könnyű diadalutját.

A parthusok országában sűrű zsidó lakosság élt. Nisibis és Nahardea, két mezopotámiai

Ijjár-miting Nagybányán

Június 13-án, vasárnap délután jól sikerült cionista propaganda-miting volt Nagybányán. A templom udvarán megtartott népgyűlést Hirsch Jakab, a nagybányai helyi csoport és a hitközség elnöke nyitotta meg. Üdvözlöi a vendégeket és kívánja, hogy látogatásuk nyomán újra feléledjen a régi cionista élet Nagybányán. Utána dr. Fried Ábrahám, a szigeti helyi csoport társelnöke, aki a népgyűlés meghívott vendége volt, szólalt fel. A cionista mozgalom-

galomról és annak erdélyi vonatkozásairól beszélt nagy tetszés mellett. Dr. Szőnyi Géza, az erdélyrészi Keren Hájesszód-iroda főtájkára a palesztinai problémákat ismertette, majd Giszkalay János tartott beszédet, amelyben a tévlelésbe esett zsidó ifjúságot szólította munkára és a sékel fontosságát, jelentőségét ismertette. Este a vendégek tiszteletére bankettet rendeztek, amelyen számos felszólalás hangzott el. A bankett résztvevői a késő hajnali órákig maradtak együtt a legjobb hangulatban.

Fontos régészeti leletekre bukkantak a váradi chalucok

Látogatás a chaluctelepen

(Oradeamare-Nagyvárad, június 16. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A Nagyváradról Félútfúrdó felé vezető úton, ott, ahol a vilamos sín-párja megszűnik, a Wasserstrom-féle telken hosszú, kopott gazdasági épületben tanúznak a mizrahi chalucsi. Az országban még csak egy helyütt, Csernovitzban vannak vallási hagyományokhoz hű ifjú cionista pionírok.

Minden propagandisztikus cél nélkül mondom: nincs különbség ezért közöttük és a klacionista dolgozók között. Ép úgy izzadnak, ép úgy kérgesedik a tenyerük, a nap ép úgy barntja őket és a levegő egyformán izmosítja és frissíti fiatal szervezetüket. Komolyak és egyben lelkesedők. Hiszen egyazon vágyódás hevíti, ugyanaz a szent hit fűti őket és az ég két íve alatt eszmék által irányított emberek egyképpen hívők és vallásosok.

A hombárban néhány vaság, a gerendák a könnyvek a sarokban üzenhet hasza egymás mellett. Vasból való tűzhely, három óra van már, de csak most jutnak hozzá hogy ebédjüket elkészítsék. Nincs disze a hajlék fehér falainak. Egy helyütt a fémég megszakadt, egy kis négyzetben, ahol héberül figyelmeztetik a látogatót, hogy emlékezzen régmúlt és mindig jelenvaló időkre: **זכור לבר לברבן** Azután egy keményen hangzó utasítás a hajlék látogatóinak: **עברי דבר עברי** Hebreus! Beszélj héberül! Ez minden di-z

Nem is kell külső szépítés annak, aki csak nyugvásra tér meg ide. Napját künön tölti a természet hatalmas panorámájában és ez tudatni kártalanít minden szépért, amit emberi kezek alkotnak.

Tizenketten vannak és nyolc holdat művel-

nek meg Wasserstrom Sándor földjéből. Három esztendőre, minden bérösszege való igény nélkül adta át nekik a tulajdonos a földket és ha szükség van igaz állatra, azt is kapnak. Csak a szerszámokat kellett meguknak megszerezniük. Megértő zsidó emberek készséges adakozásaiból és nemzsidók jóvoltából szükösen ez is megvan. A telet úgy húzták ki, hogy nap-számba jártak, a tavasz azonban kertészeti munkába állította őket: burgonyát, hagymát, uborkát, tököt, paradicsomot, karfiolt, káposztát és napraforgót tenyésztenek.

Eppen most, június derekán múlt egy éve, hogy megkapták a földket megművelésre. Akkor már elkéstek a vetemények ültetésével és azért csak káposztát termelhetek. A jövődelem gyöngén eresztett még ezidén is és hogy anyagi helyzetüket följavítsák és hogy az arra érdemeseknek módot adjanak a Palesztinába való hágószára, a jövő hónap ötödikén kerti mulatságot rendeznek.

A barna, izmos chalucok között egy bánatos fu tűnt föl, különös scrok látszottak arcára égetve. Elmondja, hogy Nyárszegről került ide, apátlan anyádan árva. Tizenegy évvel ezelőtt apját vesztette. Jómóduak voltak: házuk volt, nagy kertjük, vizimalmuk, fagegmunkáló telepük. A forradalom alatt menekültek a faluból és amikor visszatértek, már valaki beült az ingatlanukba és hiába futkostak hatóságától hatóságig. Az anya mindent megpróbált, míg nagy, nagy fájdalomában meghalt, utahagyván öt kiskorú gyermekét. A zsidó társadalom nem hagyta őket elpusztulni és ma már mindegyik valahogy el van helyezve. Egyik fia Palesztinába jutott, kettő Kolozsvá-

jeladás harsant fel Nisibisben. Minden oka meg volt arra, hogy ezt higgye. A császár a világbirodalom haderejének nagy részével a parthusok országában van elfoglalva és hamarosan nem is jöhet vissza. Erről gondoskodnak a mezopotámiai zsidó fegyverek. A legjobb, a legalkalmasabb idő az általános nagy felkelésre úgy, ahogyan azt titkos gyűléseken ezerszer megbeszélték és régóta türelmetlenül várják: teljes erővel, egyszerre és minden oldalról. És a nagy zsidó világszabadságharc döbbenetes erővel tört ki egyszerre négyfelől: Egyiptomban, Libiában, Cýréneben, Ciprus szigetén és Mezopotámiában.

Ez a felkelés már súlyosabb természetű volt, mint az, amelyet közvetlenül a zsidó szabadságharc leverése után tört ki Alexandriában és Cýréneben. Az öt helyről egyszerre támadó zsidó fölkelők haditetteiben annyi céltudatosság és olyan tervszerűség mutatkozott, amely egyetlen kimagasló egyéniség irányítására és törhetetlen akarására vall. Csak meg kell nézni a térképnek ennek a grandiózus zsidó népfölkelésnek földrajzi elterjedését és döbbenve állanunk meg annak az egy valakinek hatalmas koncepciója és ereje előtt, aki ezt a szabadságharcot megszervezte. A fölkelés egyetlen zárt gyűrű volt, amelynek szinte mértani középpontjában terült el a leigázott Palesztina. A zsidó fegyverek gyűrűje nyugatról keletre menő irányban Afrika nyugati partjain kezdődött Cýreaiában (fővárosa Cýréne), úgy húzódott tovább kelet felé Libia egész partvidékén, kiterjedt Egyiptomra, aztán északkeleti irányban a parthusok országa, Adiabéné, Nisibis, onnan nyugati irányban Ciprus szigete és az elliptikus gyűrű közepén Palesztina.

(Folytatás következik.)

ron dolgozik és kettő pedig a Zsidó Nemzeti tállya fogja fölvenni a

A chalucok szántá leletekre bukkantak. edényeket, primitiv gyöngyöket, muzeumi alapos helyszini vizsgá várad múzeumba. A ülésen foglalkozott egyes professzor szem

az ér

(Cluj-Kolozsvár, jú dósítójától) A közöti gesen összeállította az gókat. Erdély terület bizottság fogja lebony vizsákat:

Elő bizottság: (Nicoara gimnázium. H brádi gimnáziumok). F vári egyetemi tanár, t (Árad), Florescu I. (Bucuresti), Manciuclca (Árad), M'hulin Nicola

Második bizottság D. Loga-liecum. Hozzá a Csermen Sylva-leary nárium és az oravica l D. bukaresti egyetemi Diamancea (Pitesti), Georgean Victor (Buc mesvár), Herescu N. A. (Craiova).

Harmadik bizottság sváb gimnázium) Ho pierista és a Notre-Da Abramescu kolozsvári e nescu C. (Turnseverin Marinescu G. (Bubares Bradateanu C. (Craiova severin) A kisebbségi Victor (Temesvár).

Negyedik bizottság Gojdu-liecum). Hozzá és pliarista gimnázium kolozsvári egyetemi ta (Nagyvárad), Serban G (Nagykároly), Mavrodic ronie G. (Nagyvárad) várad).

Ötödik bizottság: Gojdu-liecum). Hozzá zilahi, szilágyosmlyói, gimnáziumok). Einök: egyetemi tanár, tagok rest), Neicu T. (Piest culescu N. (Craiova) rad), Fritea Aug. (Nag nescu liecum). Hozzá bányai és szigeti gimt mir Liviu kolozsvári Seles Eugen Szatmá Jaquier Henry (Koloz lágyosmlyó) Vergulesc A. (Râmnicul-Valcea), Paul (Nagyszalonta).

Hetedik bizottság:

Cluj
Grušo

Aranyér ellen töt ben el smet sver. Egy siker, minden fájdalmat meggyógyítja a gyuladt Artalm: s alkatrészektől egy kupocská lesz a v den patikában és v

RAKTAR F.H.ME

ronatkozásairól
Szanyi Géza,
roda főtikára
ertette, majd
amelyben a
zólította mun-
tőségét ismer-
ére bankettet
lalás hangzott
hajnali órákig
latban.

ok

jből. Három
ló igény nél-
föld-kezt és
is kapnak.
nak megsze-
szságs ada-
szükösen ez
hogy nap-
n kertészeti
t, hagymát,
olt, káposz-

ut egy éve,
ogművelésre.
ültetésével
k. A jövő-
is és hogy
ogy az arra
Palesztinába
dikén kerü

egy bána-
latszottak
rszegről ke-
enegy évvel
oltak: há-
nk, fameg-
t menekül-
s, már va-
futkostak
dent meg-
meghalt,
A zsidó tár-
oi és ma
helyezve.
Kolozsvá-

n oka meg-
ár a világ-
a parthu-
hamarosan
oskodnak a
egjobb, a
felkelésre
n ezerszer
ül várják:
ldalról. És
döbbenetes
Egyiptom-
szigetén és

természetü
a zsidó
Alexandria-
egyszerre
annyi cél-
itakozott,
ányítására
meg kell
ózus zsidó
és döb-
valakinek
aki ezt a
és egyet-
é mértani
Palesztina.
ól keletre
in kezdő-
ne), úgy
gész part-
n észak-
ga, Adia-
n Ciprus
epén Pa-

rou dolgozik és kettő Váradon. A jussukért pedig a Zsidó Nemzeti Szövetség jogügyi osztálya fogja fölvenni a harcot.

A chalucok szántásközben értékes régészeti leletekre bukkantak. Kőhorszakbeli csontok, edényeket, primitív szerszámokat találtak, gyöngyöket, muzeumi tárgyakat, amelyeket alapos helyszíni vizsgálat után beszállítottak a váradai muzeumba. A Régészeti Társaság különülően foglalkozott a leletekkel és Ardos Frigyes professzor szemléltető előadás közben

mutatta be a leletek néhány darabját. Nap munkájuk után a chalucok a Régészeti Társulat megbízásából, amelynek Dr. Karácsonyi János fölszentelt püspök az elnöke, folytatják az ásátásokat. Másfélórahozzát dolgoznak ezen naponta, de azért mégsem hanyagolják el héber továbbképzésüket. A felügyelő bizottság, élén Rsth Efráimmal vasárnaponként kiszáll a chalucok telepére és a munka előmenetelének megvizsgálása mellett mindig meggyőződik arról is, vajjon haladtak-e a héber nyelv elsajátítása terén. (sz. i.)

Összeállították az érettségi vizsgabizottságokat

Erdélyben tízenegy bizottság fog működni

(Cluj-Kolozsvár, junius 16. Az Uj Kelet tudósítójától) A közoktatásiügyi miniszter véglegesen összeállította az érettségi vizsgabizottságokat. Erdély területén az alábbi tízenegy bizottság fogja lebonyolítani a baccalaureátusi vizsákat:

Első bizottság: (Székhelye Arad, Moise Nicora gimnázium. Hozzá tartoznak az aradi és brádi gimnáziumok). Elnök I. Scriban kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Constantinescu A. (Arad), Florescu I. (Craiova), Fortino Matei (Bucarest), Manciuclae St. (Arad), Crisan/Ascaniu (Arad), Mihail Nicolae (Arad).

Második bizottság: (Székhelye Temesvár D. Loga-liceum. Hozzá tartozik a D. Loga-liceum, a Carmen Sylva-leány gimnázium, a zsidó gimnázium és az oravicai liceum). Elnök: Evolesanu D. bukaresti egyetemi tanár. Tagok: Chiriac Diamancea (Pitesti), Brasey R. (Temesvár), Georgean Victor (Bucaresti), Coman Aug. (Temesvár), Herescu N. (Turnuseverin), Ionescu A. (Craiova)

Harmadik bizottság: (Székhelye Temesvár, sváb gimnázium) Hozzá tartoznak a sváb, a piarista és a Notre-Dam liceumok. Elnök: N. Abramescu kolozsvári egyetemi tanár. Tagok: Jonescu C. (Turnuseverin), Stoia N. (Temesvár), Marinescu G. (Bukares), Ciuceanu St. (Arad), Brdateanu C. (Craiova), Macovci D. (Turnuseverin) A kisebbégi iskolák részére Mauriti Victor (Temesvár).

Negyedik bizottság: (Székhelye Nagyvárad, Gojdu-liceum). Hozzá tartoznak a Gojdu, Oltea és piarista gimnáziumok. Elnök: Dima G. A. kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Nes Teodor (Nagyvárad), Serban G. (Kolozsvár), Cheri I. (Nagyvárad), Mavrodiu D. (Nagyvárad), Sofronie G. (Nagyvárad), Vostinariu P. (Nagyvárad).

Ötödik bizottság: (Székhelye Nagyvárad, Gojdu-liceum). Hozzá tartoznak a nagyvárad, zilahi, szilágyoslyói, szalontai és belényesi gimnáziumok. Elnök: Dragan N. kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Teodorescu I. (Bukares), Neicu T. (Pitesti), Negru N. (Jasi), Dinulescu N. (Craiova) Fogány József (Nagyvárad), Fritea Aug. (Nagyvárad).

Hatodik bizottság: (Székhelye Szatmár Eminecu liceum.) Hozzá tartoznak a szatmári, nagybányai és szigeti gimnáziumok. Elnök: Dragomir Liviu kolozsvári egyetemi tanár. Tagok: Seles Eugen Szatmár, Groza F. (Szatmár), Jequier Henry (Kolozsvár), Laboatiu Emil (Szilágyoslyó) Vergulescu M. (Kolozsvár) Atanastia A. (Râmnicul-Valcea), miniszteri biztos Jagitz Paul (Nagyszalonta).

Hetedik bizottság: (Székhelye Kolozsvár Gh.

Baritiu liceum.) Hozzá tartoznak a Gh. Baritiu, a pianista, a dési, a szamosújvári és naszói gimnáziumok. Elnök: G. Bratu kolozsvári egyetemi tanár. Tagok: Demetrescu R. (Kolozsvár), Ciurea A. (Kolozsvár), Popescu Telega (Craiova), Niculescu N. (Bukarest), Marcu/In Emil (Naszód), Latin V. (Kolozsvár), Miniszteri biztos Motogna Victor (Dej).

Nyolcadik bizottság (Székhelye Kolozsvár, „Regina Maria“-liceum). Hozzá tartoznak a „Regina Maria“, Marianum, református fiu, református leány, Tarbut, unitárius és a beszercei interánus gimnáziumok. Elnök: Bogdan-Duica kolozsvári egyetemi tanár, tagok Bogdan N. (Kolozsvár), Furtunescu C. (Craiova), Bichigean V. (Naszód), Mateescu G. (Kolozsvár), Litan Gr. (Kolozsvár), Opreanu Sabin (Kolozsvár).

Kilencedik bizottság: (Székhelye Marosvásárhely, állami gimnázium) Hozzá tartoznak a marosvásárhelyi, tordai, sepsiszentgyörgyi és csikseredai gimnáziumok. Elnök: Jaga Gh. kolozsvári egyetemi tanár. Tagok: Moldoveanu N. (Bukares), Sulica N. (Marosvásárhely), Baci D. (Campolung), Demetrescu M. (Craiova), Popa Joan (Szeben), Bojor Joan (Marosvásárhely).

Tizedik bizottság: (Székhelye Nagyszeben G. Lszar gimnázium). Hozzá tartoznak a szebeni fiu- és leány-, a Bruckental- és a fogarai gimnáziumok. Elnök: Lepadatu A. kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Balacescu A. (Brassó), Gherman Ziharia (Szeben), Salutu A. (Ploesti), Cucuicau Traian (Szeben), Audriescu P. (Szeben), Manuianu A. (Szeben) miniszteri biztos, Lipau D. (Brassó).

Tizenegyedik bizottság: (Székhelye Brassó a Mesota gimnázium). Hozzá tartoznak a Saguna, Mesota, Hoaterus, brassói római katolikus, sepsiszentgyörgyi és közdivásárhelyi gimnáziumok. Elnök: Popa Lineanu A. (Bukares). tagok: Banciu Axente (Brassó), Teodorescu P. (Brassó), Moisil C. (Bukares), Jonescu C. (Brassó), Zugravescu C. (Brassó), Anastasiu V. (Bukares) miniszteri biztos, Chelaru Gh. (Brassó).

Tizenkettedik bizottság: (Székhelye Gyulafehérvár „Mihai Viteazu“-gimnázium). Hozzá tartoznak a Mihai Viteaz — Majláth — dévai, zászvárosi és petrozsényi gimnáziumok. Elnök: Spacu G. kolozsvári egyetemi tanár. Tagok: Sandu I. (Gyulafehérvár), Popescu A. (Ploesti), Tutainu (Pitesti), Ticulescu H. (Gyulafehérvár), Nicolau S. (Kolozsvár), Demetrescu S. (Bukares) miniszteri biztos Sanjoan Fabius (Brassó).

Tizenharmadik bizottság: (Székhelye Balázsfalva görög katolikus liceum). Hozzá tartoznak a balázsfalvai és enyedi gimnáziumok. Elnök: Calugereanu D. kolozsvári egyetemi tanár, tagok: Reit H. (Nagyenyed), Caliani A. (Balázsfalva) Berthaud (Nagyenyed), Radulescu Stelian (Pitesti) Gherman Traian (Balázsfalva).

Tizennegyedik bizottság: (Székhelye Segesvár, a Pr. Nicolae-gimnázium). Hozzá tartoznak a segesvári, székelykereszturi, udvarhelyi, erzsébetvárosi és medgyesi gimnáziumok. Elnök: Stanciu Victor kolozsvári egyetemi tanár. Tagok: Odor Jon (Brassó), Jonescu S. N. (Szeben), Stertopol J. (Segesvár), Lupescu V. (Pitesti), Schneider J. (Szatmár), Lepsi J. (Szászváros).

A vizsgák időpontjára vonatkozólag sem a hatóságokhoz, sem pedig az iskolákhoz még nem érkezett rendelkezés)

IROK ÉS IRÁSOK

***
Potemkin

Az új orosz irodalom szerzőnélküli regénye

A berlini Malik-Verlag a napokban jelentette meg a nagy port felvert „Potemkin“ című film szövegkönyvét, amely épen olyan eredeti kísérlet, mint maga a felvétel. Ebben a szövegkönyvben, amely a jövő filmírásnak épügy utjelzőül fog szolgálni, mint ahogyan a vetítésnek már is utjelzőül szolgál a szövegkönyv alapján készült film, niucsenek rendezői előírások és végigolvasva, sehol nincs az az érzésünk, hogy egy szerzői utmutatást, vagy épenséggel valami technikai szcenáriumot lapozunk, hanem az események elevevényével hat, olyanira, hogy akik magát a filmet nem láthatják, azt, szövegkönyvét elolvasva, könnyen lepergethetik szemük előtt. Drámai fordulatosság, a szavakban és a mondatfűzésben kirobbanó tettek, folyton rezgő villamosság, a vér- és agysejtek állandó mozgása tesz felejthetetlené ezt az olvasmányt. Néhol ballada, vagy melodramaszerűen ható sorismétlések is vannak a könyvben, amely így néha azt a látszatot kelti, hogy valami monstruózus drámai költemény, csak hogy nem filozófiai, hanem olyasféle, mint Rainer Maria Rilke elevenen lüktető, husbavágó legendája Rilke Kristófról, a kornétásról. Pátozó vezényszavak, az irodalok egy-egy szikrája világítják meg a „Potemkin“ szövegkönyvében a Fekete-tenger sötét égbolozatát. Egy-egy szóval, egy-egy mozdulattal rajzolódnak elének az alakok, olyan élesen és félelmetesen, hogy nem felejtjük el őket.

A „Knyaz Potemkin“ orosz hadihajó legénysége, amelynek sorsa tudvalevőleg Kiss Józsefet is gyönyörű versre ihlette, az odesszai kikötőben lázadt fel 1905 ben, a legszörnyűbb cári elnyomás idején. A lázadás közvetlen oka az volt, hogy az élmezőnyt iatézó tisztek az egyik nap romlott huszt vásároltak a matrózoknak és kényszerítették őket, hogy azt elfogyasszák. A legénység, amely akkor már hónapok óta szenvedte az admirális kegyetlenkedését, elhatározta, hogy megtagadja az engedelmességet. A hajót hatalomba kerítették, a tiszteket agyonlőtték és csupán néhány fedélközi altisztet hagytak életben, akikre a hajó irányításához továbbra is szükségük volt. Odessza lakossága nagy lelkesedéssel értesült a Potemkin fiuk lázadásáról. A kikötőből százával indultak meg az élelmiszerekkel megrakott bárkák, hogy a nyílt tengeren horgonyzó lázadó hajónak eleséget vigyenek. A Potemkin fiuk kiáltványt intéztek az odesszai helyőrséghez és csatlakozásra szólították fel. Ugyanilyen értelmű szikratáviratok mennek szét a fiotta többi egységeihez. Néhány nap mulva már két másik hajónak a legénysége is fellázad. A lelkesedés nő és a Potemkin-fiuk már-már azt hiszik, hogy az egész orosz népet felszabadíthatják.

Egyszerre feltűnik az admirális hajója. Marconi váltás: adjátok meg magatokat! A Potemkin-fiuk nem mozdulnak ki a hajójukról. Ha az admirális tárgyalni akar, jöjjen át hozzájuk. A helyzetet eldönti az sz egyenetlenség, amely a Knyaz Potemkinen tör ki a marórok között. Az Atynska hatalma még mindig nagyon nagy. Egyesek félnek, hogy a lázadást leverik és akkor nekik borzalmas sorsuk lesz. Képzletben már látják magukat függeni az árboerudakon. Zavar, fejvesztettség — a vége az, hogy a „Knyaz Potemkin“, a szabadsághajó, vízbe dobja árulót és azután román vizekre, Konstanóba menekül. A lázadók egyideig élvezik a román vendégszeretetet, majd szétszélnek...

A „Potemkin“ szövegkönyvét többszözer példányban dobta piacra a berlini könyvkiadó, bizonyára azzal a gondolattal, hogy ennek a hősiességnek történetét, amelyet az évek folyamán annyira elferdítettek, a maga hitelességében ismerje meg a közönség. A szövegkönyv és a film tökéletesen fedik egymást, mindkettő annak az új orosz művészi iskolának a terméke, amely a tömeget jut-tatja érvényre az egyéi helyett. Ahogyan a filman egyetlen szereplő nincs megnevezve, ugyanugy azt sem tudjuk, hogy a Malik-Verlag-nál megjelent Potemkin-regényt ki írta. Név nincs rajta.

Erdély legnagyobb gyári zongora raktára, részletre is.
Használt zongorákat is vásárolok.
Sternberg J., Oradea.
Telefon 4 94   Telefon 4-94

Aranyér
„Grusol“ Soedeecke
Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egy zsebi alkalmzás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyulact, sebs és vérző helyeket. Artalm: a akatrészekből mentes, reggel és este egy kúpocskát tesz a végébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható

RAKTAR **F.H. MEES** BUKAREST
CALEA GRIVITELI 61

A simándi tórafüggöny kalandos utja a gálutból a szabadság földjére

Écha jasva bádád háir...

A tompafényű nyárestében tótágast buslakodó, kopott fapadok, Szerteszéjjel lehorgasztott fejű zsidók ülnek a földön. A gyászoló gyertyák bizonytalan lobogással suttognak a halálragondolásról. A tóraszékény tetejéről csüggő tagokkal lóg alá a megkopott takaró. Szürke, nyomasztó gyász ül a lelkeken. A porhabullott Jeruzsálem siratói fel fejjajdulnak szinte fájdalomukban... Écha jasva bádád háir?

(A simándi zsidók)

És így ment ez évről-évre a maroknyi simándi zsidóknál. Olyankor mindig jobban érezték, hogy ők is csak egyetlen elsodort porszem a lerombolt falakból, amelyet a világ másik végére vetett a nagy vihar, a népek vihara. A lelkekben ott szorongott az atavisztikus aggodás: hol állunk meg, merre vetődünk majd? Azután jöttek a robotos hétköznapiak és ki ér rá olyankor a multakon má lázni? A vihar? Talán el is ült már, talán meg lágyult a szive és hagyja őket berögződni a földre. És kézzel lábbal belekapaszkodtak a bizonytalan talajba. Közbe-közbe, ha egy porszem lemállott a testükről, észre sem vették, vagy nem törődtek vele. Jöttek újak. És minden évben továbbra is összeültek egy egy napra gyászolni. A földet, amelyről elszakadtak, a földet, amelytől szálanként szakította el őket az idő, az elcsendesültnek látszó vihar.

Uj gyászolások ideje jött aztán. A vihar, ez az évezredek ellensége, újból kieresztette furiás karjait a porszemek ellen. Félkapta, össze-visszaforgatta, vérbe mártotta, azután elhajította őket kit erre, kit arra. Az irigylésemelőt öregeknek megadatott, hogy helyükön maradjanak, eltemetkezhesenek, a fiatalok pedig lábuk alá vették a végtelen orsúgúkat. Ki tudja, merre kallódtak? A porszemeket ki tartja számon? Senki sem kutatta, senki sem siratta őket. Csak az elárvult templomban könnyezte meg őket a tisabáni némaság, az üresen busongó, kopott fapadok — és az elfakult tórafüggöny.

(Az elfakult tórafüggöny)

Az elfakult tórafüggöny. Tele van fehértestű gyertyák megszáradt könnyeivel. Szimbólumnak úgy maradt a meztelen frigszekrény poros tetején, talán az utolsó tisabóv óta, amikor még a régi gyászolták azok, akik most maguk is megsirathatók. Az ő templomuk már másodsor elárvult és talán birmondója se marad más az omladozó falaknak, mint a megkopott parochesz, rajta a női kezek által szépen beleszótt betűk: Weiss Ábrahám és neje, néhai Schwartz Marje ajándéka.

Egymás hátára torlasztotta a hónapokat és éveket az idő és a magáramaradt tórafüggöny lankadta bánta az üresen maradt padokra, szemrehányó tekintettel, hogy őt ittfelajították, őt, aki jóban-rosszban, örömeiben és bánatukban együtt volt azokkal, akik most elhagyták. Hiszen ő egy test, egy lélek volt velük. Ugy érezte, hogy csunyán elárulták. A zsidó árvaság kétszeresen nehezített rá és amikor ismét Áb kilencedikére fordult a nap-tár, kitört belőle a gyászoló sikoltás: Écha jasva bádád háir?... A zimankós szél elkapta, talán kárörjomból, talán szeszélyből és elvitte magával a porban nyújtózó országutakra. Röptében itt is,

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

- Muslin harisnya ..... lei 88
- Cérna flor ..... lei 97
- Selyem flor ..... lei 115
- Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötőtáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főter 7 szám.

Kereskedők figyelmébe!

ott is beleakadt egy-egy elsodort porszembe, de nem halották meg az üzenetet. A hátukon volt a Vihar, az elnyomta a messziről jött hang erejét. A megfakult függöny pedig maradt továbbra is árvaságába beletörődötten.

(Es felcsillan a megváltás napja)

És mégis. Az élet egyik mellékutójában keserű lélekkel vándorolt egy elsodort porszem. Ugy érezte, hogy csak a testét sikerült a nagy viharból átmenteni. Valami ottmaradt az üresen hagyott simándi zsinagógában. Valami, amihez neki több köze van, mint bárki másnak. Visszafordult, hogy megkeresse. Kereste otthon, a régi házban. Csak idegen arcokat és idegen lelkeket talált. Kereste a mezőn. Csak bogáncsot és tüskét talált. Kereste az erdőben. Csak acsarkodó fenevadakat talált. És nem tudott megnyugodni. Tovább kutatott, csattan golt szédülő fejjel a valami után, amelyet meg kell találnia. Behunyta a szemét és ösztönére bízta magát, hogy vezesse. A házak mögül megröghanták rég elfelejtett arnyások, hogy visszariesszék. De csak ment, kutatott tovább. A szegénykező nap felhőfátyollal takarta el az arcát, a fák óbágató fejjel sóhajtoztak. Csak az üresen csengő csend kacagta ki a visszatért lelket. Eléje állott, elfutott előle, csalta-szalasztotta maga után. Egyszer csak ott állott az elhagyott templom előtt. Készbét gaz verte fel, az ajók is cserbenhagyták, hogy tárt szájjal bámuljon a megszemmisülésbe. Bent, a halotthideg falak között nyirkos borongás tanyázott. De ott, a szuszta szekrény tetején ujjongva lebbent meg az elfakult függöny. Mint valami zászló. Egy szebb holnap, egy jobb jövő szimbóluma. Hát visszajöttél? Elvisszel? Vége az árvaságnak? A lassu elporlásnak? Veletek lesznek megint jóban és rosszban? El foglak kísérni a vándorlásotok utján? Megváltás a kettős árvaságtól? Vigyél, vigyél magaddal, aki hozzám tartozol és akinek hozzátartozója vagyok.

(Gyászból öröme)

Szólt a függöny. De a vándor boldog lélkében új lángok lobbantak világosságra. Nem. A könnyekkel megáztatott, öreg tórafüggöny nem bírja az országutak viszontagságait. Sokkal drágább kincs ő a szerteszéjjel kóborló porszemeknek. Van egy hely, ahol gyökeret vertek a szétvert porszemek és sziklát alkotnak, bástyát a vihar hullámverése ellen. Ott van a helye, ott nyugodt öregséget élhet meleg napsütésben, munkás megbecsülésben. Ott épül számára az új templom, a megváltás, az újjászületés temploma.

És a megtalált tórafüggöny vándorutra kelt. Nem a kétezeréves vándorlások szenvedésekkel tele-szórt, göröngyös utja volt ez. Az utat messzibe szakadt zsidó szívek szeretettel követték ki, mint amikor előkelő, kedves vendéget várnak.

(Két levél)

Es most új fejezet következik. Két levél. Az egyik innen ment Erdélyből, a simándi zsidók egyik elszakadt tagjától. Weiss Mór, az ajándékozók fia a megszünt simándi hitközség elárvult zsinagógájának tórafüggönyét az erdélyi zsidók plesztinai falujának ajándékozta a következő levél kíséretében:

Arad, 1926. április 12.

Piata Radulescu No. 2.

A függöny eredete

Írnat érdeklődőkkel tisztelettel közlöm, hogy azt szüleim, néhai Weiss Albrt (Ábrahám) és neje néhai Schwarz Amália (Marje) mintegy 55 évvel ezelőtt az aradmegyei Simánd községben fennállott hitközségnek, mint ennek tagjai, adományozták. A hitközség ezelőtt néhány évvel megszűnt. Az öregek ugyanis elhaltak, a fiatalok pedig elszá-deledtek. Ott áll most templomunk pusztán és gazdátlanul.

A függöny az adományozók gyermekeinek visszaadott.

A függönyön látható foltok, melyek el nem távolíthatók, a szemsz nemörődése folytán ráhullott gyertyacsöppöktől erednek. Egy folttisztító mester vállalta volt a tisztítását, de nem sikerült,

mert a forró gyertyacsöppök kimarták az anyag színét.

A függönyt boldogult édesanyjánk készítette. Renoválta Sándor Arturné, szül. Neuwelt Irma, Arad.

Tudom, hogy a függöny anyagi értéke nem nagy, de tiszta szívből adott annak idején és tiszta szívvel adjuk mi is át rendeltetésének.

Boldogok vagyunk, hogy ezt egy lelkes aradi urnő, Ehrenfeldné öragysága által a szentföldnek egy előttünk még ismeretlen helyére juttathatjuk.

Szolgáljon ott is újatos órákban annak a szent földnek, melynek eredetileg szárvá volt.

A szent föld és annak zsidó lakói iránti me-leg szeretettel üdvözli Ösöket: Weiss Mór

(„Dacos sémi parasztlak vagyunk“)

A másik levél Kfar Gideonból jött, az erdélyi falu előljáró-ától. Arról a földről, ahonnan a gálutban kóborló porszemek hajdanán elszakadtak. Szól pedig ez a levél a következőképpen:

בד. ועד המועד פתחתי את הדלתות

Községi előljáróság Kfar-Gideon, Zsidóország

Tekintetes Weiss Mór urnak,

Arad, P. Radulescu 2.

Testvérünknek a számkivetésben béke és áldás!

Nem a mi nyelvünkön írunk öchöz, hogy megértésünk. Hogy megértse ön és megértse minden testvérünk, ki e sorokat véletlenül kézbe-kapja, azt a szeretetteljes hálát, mellyel mi ö-nek adozunk, hogy egy megszünt hitközség, szám-üzetésben küzdő nemzetünk egyik feladott védő-bástyájának szimbólumát, a simándi gyülekezet tórafüggönyét örök, biztos révbe: hazamentette.

Mi itt egy új kösötést kezdünk meg népünk történelmének. A hosszú, megpróbáltatásokkal teljes évezredek folyamán immár harmadikban megindultunk mi, a nép pionirjai, hogy verejték-kei és vérrel, kezünkben kapával és ekeszarvval visszahódítsuk örökre a mi népünknek ezt a kis földet, melyen apáink éltek s melyen élni fog-nak fiaink és unokáink az idők végtelenségéig békeben és nyugalomban, emelt fövel, erős szív-vel: emberekhez méltóan. Amit mi alkotunk, örök alkotás, az első maradandó alkotása a nép-nek a szűszóratás hosszú kétezer esztendeje óta. Ami pedig ott, az állandó védekezésben és visszavonulásban alkotódik, muló és veszendő alkotás. Pedig értékek azok, drága, szent zsidó értékek, amik így a pusztulásnak vannak kitéve. Ó, ha mind átmenthetők volna a templomok, melyek egymásután válnak elhagyottakká, ha mind át-hozhatnánk a sirokat, melyekben apáink csontjai porladoznak s amelyeknek még a nyomait is könyörtelen kegyetlenséggel pusztítja el egy ide-gen világ! Mindannyiuk egy egy darab zsidó történelem, mindannyiuk pusztulásával a lélkünk egy darabja szakad ki.

Mi nem a multakon keseregni jöttünk a mi országunkba. Dacos sémi parasztlak vagyunk, örökösai a világgal szembenéző héber ösöknak, kik élni jöttünk ide s szembekacsogni ismeretlen jó-vendőkkel! De néha, szombati elmélázások idején, itt a Tátor alján s a Gilbá átellenében, jól esik fájtó érzéssel visszagondolni a közvetlen ösökre, kik lehetetlen feltételek mellett, emberfeletlen meg-aláztatások közepette lehetővé tették nekünk, hogy átéljük azokat az idöket s újra felépíthes-sük azt, amit a kegyetlen sors kétezer esztendő-vel ezelőtt rombadöntött.

Köszönem, Testvér és elismerés!

Weiss Ábrahám és Mirjám emlékének meg-örzése jó kezekre van bízva!

שלום על כל ישראל!

ברוך דעוק ל לוחן שנת ט' להעשרת-בלבול

ברכת בני-המולדת

בשם ועד כפר-גדעון

נדל

ראש הועד,

Ez a simándi elárvult zsidó templom tórafüggö-nyének hiteles biatóriája. Assér Leml

Briand

A francia min-
Általános me

(Páris, június 16.)

A francia kormány ma diást. Mielőtt ez az e Briand a kamarában többséget kapott a pé-tása tárgyában. A k-folyosón szenzációs ny-fogsát a frank kri- Franciaország még na-élni. A legveszedelmes valami csoda fogja- tévedés azt hinni, h- tériuma, vagy valamel- gikus politikus képes fordítani. Bizonyítja példája. Belgiumban még a kormány, de a- ugy folytatódott, mint szágban Mussolini en- milliárd csak annyit átmenetileg emelkedet- álettel folytatta zuba Briand szerint az a t- és Belgium, hogy a s- nagyobb tömegben pi- Minden oldalról nehe- Franciaország ege fölé- ciák uralkodjanak ide- vihar elmúlik.

A kamara folyosói- hora délelőtti órákban a válság képét mutat- hogy a pénzügy minisz- debbenés lett urrá a- órákor nyitotta meg- karzatok előtt. Az elz- bejegyzett interpelláci- nista interpelláció vol- három új interpelláció- arra vonatkozólag in- mitépen akar véget v- szocialisták a pénzügy- tek be interpellációt.

Cachin kommun- pártjának interpelláció- felvilágosítást kérnek- irányban fogják refo- felvilágosítást kért a- nek igazi okairól. A- hogy mit jelent a me- a megjegyzése, hogy- megtagadják azt a tá- hatott volna. Vajjon- vagy a pedig a kabi- a megjegyzés?

Briand szólásra e- a kamarának nincs j- összetételébe beavat- többféle oka van. E- dentaliter megoldani,- ségers átfogó terv, a- értő bizottság. A pé- vagy kényelmi okok- miniszter nagy érde- helyzetben, de a f- fázadozásában oly- amelyeknek leküze- Neki magának a l- h-lyénmaradás, de- visszavonuljon. A je- felszólalását Briand- város pertraktálása- maga után. Végül- pelláció tárgyalását- 309 képviselő Briand- 185 pedig ellene.

A kamara ma o- tás biztosításáról sz- felhatalmazza a kor- 2 ig egészben, vagy- gabonafajták behoz-

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pam- fut fonalat szintartóan, bármilyen színre. Végáru festés adjusztálva.

„Kristály“ kelmelesztő, vegytisztító és gőzmosógár, Oluj, Telefon 500

Briand kormányának beadta lemondását

A francia miniszterelnök szerint a frank zuhanását nem lehet feltartani. Általános megdöbbenés a lemondás hírére. Koncentrációval akarják megoldani a válságot

(Páris, június 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormány ma délelőtt benyújtotta lemondását. Mielőtt ez az elhatározás megtörtént volna, Briand a kamarában a bizalmi szavazatnál nagy többséget kapott a pénzügyi interpellációk elhalasztása tárgyában. A kamara ülése előtt Briand a folyosón szennázó nyilatkozatban körvonalazta felmondását a frank kríziséről. Azt mondta, hogy Franciaország még nagyon kritikus időket fog át élni. A legveszedelmesebb az az általános hit, hogy valami csoda fogja megmenteni a frankot. Nagy tévedés azt hinni, hogy a nemzeti egység miniszteriuma, vagy valamely zseniális és különösen energikus politikai képes volna a dolgok folyását megfordítani. Bizonyítja ezt Belgium és Olaszország példája. Belgiumban az összes pártokból alakult meg a kormány, de a belga frank hanyatlása éppen folytatódott, mint a francia franké. Olaszországban Mussolini energiája és a lírára költött sok milliárd csak annyit eredményezett, hogy a líra átmenetileg emelkedett, azután ennél nagyobb lendülettel folytatta zuhanását. A frank beszállása Briand szerint az a tény, hogy Anglia, Olaszország és Belgium, hogy a saját pénzüket elátásmasszá, nagyobb tömegben piacra dobják a francia frankot. Minden oldalról nehéz viharfelhők tornyosulnak Franciaország ege fölé. Az a fontos, hogy a frank csak uralkodjanak idegeiken, tartásnak ki, amíg a vihar elmúlik.

Általános megdöbbenés...

A kamara folyosói, ahol a képviselők már a kora délelőtti órákban nagy tömegben voltak jelen, a válság képét mutatták. Amikor elterjedt a hír, hogy a pénzügyi miniszter lemondott, általános megdöbbenés lett uralkodni a képviselőkhöz. A délelőtti órákban nyitotta meg az ülést telt ház és zsúfolt karzatok előtt. Az elnök mindenekei előtt felolvassa a bejegyzett interpellációkat. Eredetileg csak kommunista interpelláció volt bejegyezve, de tegnap óta három új interpellációt jegyeztek be. A radikálisok arra vonatkozólag interpellálják meg a kormányt, miképpen akar véget vetni a gazdasági katasztrófának. A szocialisták a pénzügyminiszter lemondásáról jegyezték be interpellációját.

Csehán kommunista képviselő megindokolta pártjának interpellációját, amelyben a kommunisták felvilágosítást kérnek arról, hogy a kormány milyen irányban fogják rekonstruálni Auriole képviselő felvilágosítást kért a pénzügyminiszter lemondásának igazi okairól. Azt kérdezte interpellációjában, hogy mit jelent a mai hivatalos kommunikének az a megjegyzése, hogy a kormánytól bizonyos oldalról megtagadták azt a támogatást, amelyet joggal várhatott volna. Vajjon a francia nemzeti bankra, vagy a pedig a kabinet egyes tagjaira célozta-e ez a megjegyzés?

Briand beszéde

Briand szólásra emelkedett: kijelentette, hogy a kamarának nincs joga ahhoz, hogy a kabinet összetételébe beavatkozzék. Az új valutakrízisnek többféle oka van. Ezt a krízist nem lehet incidentálisan megoldani, hanem szükséges egy egységes átfogó terv, amelyen most gondolkodik a szakértői bizottság. A pénzügyminiszter nem személyi, vagy kényelmi okokból mondott le. A pénzügyminiszter nagy érdemeket szerzett a legnehezebb helyzetben, de a frank szanálására irányuló fáradozásaiban olyan akadályokkal találkozott, amelyeknek leküzdésében nem tudott hinni. Neki megáccak a legkényelmesebb lett volna a helyénmaradás, de kötelességének tartotta, hogy visszavonuljon. A jelen pillanatban — fejezte be felszólalását Briand — a pénzügyi helyzet nyilvános pertraktálása csak újabb veszedelmeket vonna maga után. Végül inditványozza, hogy az interpelláció tárgyalását halasszák el. A szavazásnál 309 képviselő Briand inditványa mellett szavazott 185 pedig ellene.

Elfogadták a gabona behozatali vámjának beszedését felfüggesztő javaslatát.

A kamara ma délelőtt tárgyalta a gabona ellátás biztosításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat felhatalmazza a kormányt, hogy ez év augusztus 2-ig egészben, vagy részben függeszesse fel bizonyos gabonafajták behozatali vámjának beszedését. A föld-

mivelésügyi miniszter kijelentette, hogy Franciaországban a kenyér ára adja meg az életfenntartási költségek értékét. A miniszter közölte továbbá, hogy a gabonabehozatal céljaira külön központi létesítést tervezik. Hosszabb vita után változatlanul egyhangulag elfogadták a törvényjavaslatot.

Újra Briand?

Politikai körökben azt hiszik, hogy a köztársasági elnök újból Briand-t fogja megbízni a kormány megalakításával, azonban Briand a megbízást nem vállalja, mert az utolsó hónapok emberföltött munkája és izgalmai teljesen kimerítették. Tisztán látszik, hogy a helyzet megoldása rendkívül nehézsegekbe fog kerülni. A legújabb események alakulása után nem valószínű, hogy az új kormány a baloldali kartell politikusaik közül fog megalkulni. Sokkal valószínűbbnek tartják, hogy az új kormány az új többséget fogja visszatükrözteni és a radikális szocialisták jobbszárnyától a köztársasági szocialistákon keresztül a nemzeti blokkig fog terjedni.

Megrendszabályozták a kolozsvári élelmiszerpiacot

A kenyérlisztet maximális áron alól árulják. Megolcsultak a zöldségek

(Cluj-Kolozsvár, június 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrség kihágási és ellenőrző ügyosztálya, amelynek vezetője Pulca rendőrfelügyelő, az utóbbi időben sürűn tartott rászűrt a termény- és baromfi piacokon. A szigorú ellenőrzés következtében a kedvező időjárás miatt indokolatlanul magas termény- és zöldségfélék árai lényegesen megolcsultak.

Különösen a babiloniaszűrt jött rá a rendőrség súlyos vizsgálataira. Megállapítást nyert, hogy egyes alkalmi árusok a Krajováról 14 lejese egységűn beszerzett bab kilóját 40, sőt 50 lejért próbálták Kolozsváron értékesíteni. A rendőrség kihágási osztálya részéről Petrisor subkomiszár tartott vizsgálatot ezeknél az alkalmi kereskedőknél, akik közül uszora miatt többeket meg fognak büntetni.

A szisztematikus ellenőrzés következtében a termény- és zöldségárak, tejtermékek a maximális áratok ma már nem lépik túl, sőt egyes fajtákban a megrendszabályozott és rendszeresített kínálat következtében még a maximális árak szintjét sem érik el. A gabonafélék közül a prima buza ára

terjedni. A most visszalépett minisztérium a kamara két éves ülészaka óta a negyedik és a négy kormány uralma alatt a súlyos pénzügyi helyzet hét pénzügyminisztert járatott le.

Ketté osztják a pénzügyminiszteri tárcát

Briand hír szerint tárgyalta Caillaux-val is, hogy vegye át a pénzügyi tárcát a jövő kabinetben, abban az esetben, ha mégis vállalná a megbízást. Caillaux azonban csak bizonyos fentartásokkal volt hajlandó az ajánlatot elfogadni, amelyek beavatott politikai körök szerint Briand aligha tehet eleget. Valószínűnek látszik tehát, hogy a volt miniszterelnök újabb megbízatása esetén a középpártok és a jobboldal felé fog orientálódni és a pénzügyi tárcát betöltését olyasformán oldja meg, hogy azt kétfelé osztva, a költségvetési tárcát Tardieu-re és az államkincstári tárcát a jobboldal legkiválóbb pénzügyi szakértőjére, Bokanovszkára bizza. Ez a két név, különösen a Tardieu neve természetesen azt jelenti, hogy az új Briand kormány orientációjában a legteljesebb változás állna be.

London, június 16. Angol lapok a frank további zuhanását jósolják, mindaddig, amíg a francia nemzeti bank nem fogja aranytartalékát a frank megszilárdítására mozgósítani.

10 lejre 950-ra, az eisőosztályú rozs 750 ról 7 lejre olcsult, míg a kukorica 6, árpa 6 és zab 7 lej maradt kilónként. A tojás ára 10 banival lett olcsóbb és darabonként 250 lejért árulják. A zöldbab ára 50 lejre 25 lejre, a csirke párja 120 lejre 90-ra esett le, soványabbakat azonban 50-60 lejért is kapni. Az új burgonya kilója a kedvező időjárás következtében egy hét leforgása alatt 18 lejre 8 lejre szállott le, de megolcsult a retek, petrezselyem, és hagyma is.

A legfeltűnőbb azonban az, hogy a kedvező terméskilátások következtében a félfehér kenyérliszt, amelynek maximális ára angróban 13, detailban 14 lej, ma már 11, illetőleg 12 lejért kapható. Hasonlóképpen a félfehér kenyér ára is 12 lejre 11 lejre esett vissza.

Ugyancsak Pulca rendőrfelügyelő agilitásának köszönhető, hogy egy a termény, mint a baromfi piacban a köztisztviselési állapotok valamennyire megjavultak. A rendőrfelügyelő javaslatára a város a Vitéz Mihály-terti mészáros-bódéknál vizeteket fog felállítani.

Kétévi fogházra ítélik Justh Ivánt

Bethlen rövid bejelentése a nemzetgyűlésen

(Gent, június 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Justh Iván tettének minősítése ügyében ma történt döntés. Justhot a szövetségi büntető törvénykönyv alapján fogják vád alá helyezni és a szövetségi esküdtszék fog ítélni az ügyben. Az államügyész a büntető törvénykönyv 43 ik paragrafusa alapján vádolja, amely idegen kormányt és a svájci szövetséges kormány által elfogadott képviselője szidalmazásáról, vagy bántalmazásáról szól. A törvény szerint ezért a büntetés-lekményért kétévi fogház jár.

Budapest, június 16. A nemzetgyűlésen Szociálisták elnök ma bejelentette, hogy népszövetségi ügyekben Peyer, Ruppert, Pakots és Szi lágyi képviselők kapnak felszólalásra engedélyt, azonban előbb a miniszterelnök kíván szólni.

Bethlen miniszterelnök, mielőtt genfi útjára indult, eredményéről beszámolna, szükségességnek tartja elosztani bizonyos félreértéseket, amelyek a genfi határozatok tartalmától, jelentőségéről a közvéleményben elterjedtek. A mostani genfi tárgyalásoknál az volt a célja, hogy a szanálási idő leteltével megállapítsák, hogy Ma-

gyarország az egész vonalon megfelelt kötelezettségének, vonják le ennek következtét és likvidálják a szervezetet, amely a szanálás érdekében fennállott, elsősorban a pénzügyi kontrollt. Bejelenti a miniszterelnök, hogy a legközelebbi budgetben beállítandó beruházási program céljaira szükséges összegeket minden nehézség nélkül felszabadítja a népszövetség.

Bethlent az egész Ház zajosan ünnepelte. A kormánypárt állva tapsolt. Az elnök szünetet rendelt el, majd megkezdődött a bejegyzett interpellációk tárgyalása.

Olaszország a Népszövetség Bécsbe való áthelyezését követeli

(Róma, június 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mussolini lapja, a „Popolo D'Italia”, állást foglal a svájci fascistaellenes tüntetések tárgyában és pontosan precizirozza azokat a követeléseket, amelyeket az olasz kormányt a svájccal szemben fel kell állítania. A követelések lényege az, hogy Olaszországnak hivatalosan is azok mellé kell állania, akik a Népszövetség székhelyének elhelyezését óhajtják Svájcban és akik a Népszövetség székhelyét Bécsbe javasolják.

„A helyeit — írja az olasz lap — hogy sok millió svájci frankért új népszövetségi palotát építsenek, a Bécsben üresen álló paloták közül, amelyeket most pókháló lep el, akármelyiket fel lehet használni a Népszövetség céljaira.

Meg kell végre állapítani — írja továbbá az olasz lap, — hogy vajjon Gent az egyes államok delegátusaink meg tudja-e adni a szükséges kezességet az objektív és zavartalan tárgyalásra. Nem lehetséges, hogy egy meghatalmazott miniszter vendég legyen egy olyan városban, ahol nyilvános üléseket tartanak, amelyekben az illető országot, annak királyát és kormányfőnökét szabad szidalmazni.”

A lap azzal zárja cikkét, hogy svájci hatóságoknál a leggyorsabban és a legenergiusabban kell intézkedni.

* Palaszina legújabb és legtekélyesebb fali-céklépe 100 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és borsodai zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erőtelős szerkesztő Dr. Marton Ernő az Uj Kelet cikkének műanyagát csak a legújabb hírekkel egészítik ki.

Az Uj Kelet főkkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u).

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Ernyőzlet.)

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

A mai napjár

Csütörtök

5686. Tamuz 5.
1926. június 17.

A király bankettje az Akadémia tiszteletére. Bukarestből jelentik: A király tegnap a királyi palotában bankettet adott a román Akadémia tagjainak tiszteletére. A banketten Mária királyné és Miklós herceg is résztvett. Rövid fogadás előzte meg az udvari ebédet, amelyen Ferdinánd király rövid beszédben emlékezett Károly király érdemeire az Akadémia alapítása körül és ígéretet tett arra, hogy ugyanolyan szeretettel fog Románia első kulturális intézményének jövője fölött érkezői.

Blédbe érkeztek a kisantant külügyminiszterei. Belgrádból jelentik: Mitileneu román és Benes csehszlovák külügyminiszterek ma megérkeztek a jugoszláv fővárosba, ahonnan Nincsić társaságában el is utaztak Blédbe. A jugoszláv fővárosban minden érdeklődés a kisantant-konferenciára van központosítva. Bléd fűrdőhely díszben várja külföldi diplomata vendégeit. A három külügyminiszteren kívül a konferenciára Blédbe megy Csehszlovákia belgrádi követe, Šeba, Jamandi belerádi román követ, Filidor prágai román követ, Misić prágai jugoszláv követ és Ozenszki belgrádi lengyel követ is. A konferencia céljairól a már ismeretes felhivatalos kommunikékön kívül alig kerül valami nyilvánosságra. A kommunikékön nem nagyon világos mondatok természetesen a legkülönbözőképpen magyarázzák. A csehszlovák kormány németnyelvű felhivatalosa, a „Prager Presse“ a hivatalos program közreadásához azt a megjegyzést fűzi, hogy mint eddig minden esetben, a magyar kérdés a kisantant konferencia tárgyalásainak első vonalában fog állani, bár ez a probléma, amióta a kisantant megalakult, kétségtelenül sokat vesített élességéből. A lap szerint a magyar irredenta elemek ugyanis az utóbbi időben mindinkább mérsékelte kényszerülnek. A konferencia második legfontosabb kérdése, prágai vélemény szerint, a közép-európai gazdasági együttműködés tervezetének megvitatása lesz. Ezzel kapcsolatban megint tárgyalás alá kerül Benes javaslata egy közép-európai Locarno megvalósításáról. A prágai felhivatalos még kiemeli a tárgysorozatnak azt a pontját, amely a szomszédos államokkal való együttműködés megvitatására vonatkozik, mert ezen a téren szerinte még igen nagy fejlődési lehetőségek vannak. A kisantant konferenciával egyidejűleg a kisantant sajtókonferencia is összeül, amelyen a román sajtó részéről Constantin Mille vesz részt.

A kormány kategóriákként emeli a köztisztviselőket fizetését. Bukarestből jelentik: A köztisztviselők július elsejei fizetésemelése ügyében most készítik a szükséges táblázatot. A liberális kormány táblázatán lényeges módosítást eszközölnek, mert az az összes tisztviselőket egy kategóriába sorolta s az emelés egyforma volt az összes köztisztviselőknél. Az új tervezet a tanárokat, a katonatiszteket és a bírákat külön-külön osztályba sorolja.

Perfektuálták a 200 milliós olasz kölcsönt 50 év alatt törlesztve le Románia 157 millió lírás régi olasz tartozását

(Bucuresti-Bukarest, június 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rómából ma távirat érkezett a „Vittoruli“-hoz, amely az olasz kölcsön végleges megkötését jelenti. Ezzel egyidejűleg a Havas-ügynökség római távirata közli Manolescu kölcsönének következő részleteit: Manolescu tegnap Volpi olasz pénzügyminiszter kíséretében megjelent Mussolininál és szerződést írt alá, amely konszolidálja Romániának Olaszországgal szemben fennálló 157 millió líra adósságát 1926. június 30-ig. Ebben az összegben már a kamatok is benne foglaltatnak. Az adósság 50 évi annuitással törlesztendő. Együttal megállapodást létesítettek a kereskedelmi kapcsolatok intenzívebbé tételére is, elsősorban Olaszországnak román petroleummal való ellátása szempontjából. Az olasz kormány felhatalmazta az olasz általános petroleum-ügynökséget, hogy Romániának 200 millió líra kölcsönt nyújtson al pari, 10 évre, 7 százalékos kamattal. Az olasz sajtó hangsúlyozza Románia nagy sikerét a kölcsön feltételeinél, amelyek semmi külön klauzultát nem tartalmaznak és rendkívül előnyösek.

Lepadatu pénzügyminiszter az olasz kölcsönrel kapcsolatosan az érdeklődő újságíróknak kijelentette, hogy sem Manolescutól, sem Lahovary római meghatalmazott minisztertől nem kapott értesítést az olasz kölcsön ügyéről és így nem tudja, hogy a „Vittoruli“ híre az olasz kölcsön realizálásáról megfelel-e a valóságnak.

Dr. Radnay és Fényes Janka tánciskolájában — Deák Ferenc utca 32. sz. — a szűnidei diák- és baba-kolón június 23-án kezdődik. Minden szombaton este gyakorló-koszu-est. Jazz band zene.

Az egyéves önkéntesek felmentési kérvénye. A kolozsvári hadkiegészítő-parancsnokság 16.049. számú rendeletével közli, hogy azok a hadkötelesek, akik az 1925—1926 tanévre tanulmányaik folytatása céljából felmentésért folyamodtak, de vis major miatt nem csatolhatták az összes szükséges iratokat, a hadügyminisztérium engedélye folytán ezeket a hiányokat augusztus elsejéig pótolhatják. A szükséges felvilágosítások megszerzésére a kérvényezők jelentkezni tartoznak az illetékes hadkiegészítőknél. Azokat, akik felmentési irataikat a jelzett időpontig sem terjesztik be, augusztus 15-én bevonultatják.

Politikai párbaj a „Cuvantul“ egyik cikke miatt. Bukarestből jelentik: A „Cuvantul“ tegnapi számában Tika Enacovicu tollából cikklet közölt, amelyben Dianu belügyminisztériumi sajtófőnökről sértőleg, illetve lekicsinyítőleg nyilatkozik. Dianu emiatt provokálta Enacovicut. A párbajra azonban csak a kisantant konferenciája után kerül sor, mert Dianu Mitileneu külügyminiszterrel együtt a blédi konferenciára utazott.

Az egész világ zsidóságának tulnyomó többsége nagy figyelemmel kíséri zsidó férfiak és nők vállvetett munkáját a zsidó nemzeti otthon felépítésére Pelesztinában. A nagy építő mű alkotója és vezetője a Cionista Szervezet, amelynek teljesítményei ezen a területen kétségbevonhatatlanok. A sékel megváltásával minden zsidó ember tudatosan és nyíltan kifejezi azt, hogy kötelességének érzi a zsidó megújulás nagy alkotásába bekapcsolódó személyes és anyagi részvételét.

Öntudatos zsidók, bármilyen irányzat-hoz is tartoztatok, váltásotok meg a sékelt! Lépjétek be annak a nagy tábornak soraiba, amely békés eszközökkel a zsidó nép jövőjét építi!

Diáküntetések a bukaresti Calea Victoriei kirakatai ellen. Bukarestből jelentik: Tegnap este egy diákcsoport tüntetést rendezett a Calea Victoriei és betörte több üzlet kirakatait. Amikor a diákok a királyi palota felé vonultak, a csendőrség szétszórta őket. Megakadályozták a Sirendar utcában az „Ádeverul“ ellen tervezett tüntetést is.

Egy zsidó tanár halála Marosvásárhelyen. Nagy részvét mellett temették el pénteken Marosvásárhelyen a hirtelen elhunyt Bede Sára polgári iskolai tanárt. Bede Sára azokhoz a kevesekhez tartozott, akik intellektuális pályájukat zsidó szempontból fogják fel. A tanítás hivatása élt benne és bár állami állása volt, a héber óvoda bizottságában vezető szerepet vállalt és igazi nevelőmunkát fejtett ki. Az elhunyt tanárban Tihanyi Mórné, a Joint marosvásárhelyi alelnöke nővérét, Tihanyi Dező ismert Barissza-vezető nagynénjét és a széleskörű rokonság és ismerősök a megértő zsidó és hivatását teljesítő jóbarátot gyászolják. A temetésen a tanártársadalom nevében dr. Antalfy Endre bucsuztatta, míg dr. Lövy Ferenc főbbi a zsidó nő mintaképt méltatta az elhunytban. A család iránt városszerte nagy részvét nyilvánul meg.

Június 24-én lesz a nemzeti párt végrehajtóbizottságának ülése. Bukarestből jelentik: A nemzeti párt végrehajtóbizottságának ülést június 24-ére halasztották el. Az ülésén az összes újonnan megválasztott képviselők és szenátorok is részt vesznek, hogy a párt parlamenti magatartása felől határozzanak.

Sztrájkbaléptek a galaci kikötőmunkások. Galacból jelentik: A kikötői munkások a mai napon sztrájkot proklamáltak. Megtagadták a kikötőben kétszázötven vagon beraktározásra váró gerendafa hajóra szállítását. A kikötőbe egy bizottság szállott ki, amely a munkások megbízottjaival tanácskozást folytatott. A tanácskozások odafajultak, hogy a bizottság szükségesnek látta a fegyveres beavatkozást és a munkások közül negyvenet letartóztatott. A sztrájk következtében az épület- és gerendafa lerakása szünetel. A tárgyalások eredményéig a munkások szigorúan ragaszkodnak a sztrájk további folytatásához.

Életmentés közben vízbe fulladt egy tanítónő és egyik növendéke. Brunnból jelentik: A brünai leánypolgári növendékei Bartos Daniela tanárnő vezetése alatt tegnap kirándulást rendeztek Bernstein környékére. A leányok egyrésze a tanítónő felügyelete alatt fürdött az egyik patakban, amikor csónakon egy parasztfiu jött a vízen lefelé. A leányok körülbelül két méternyire a parttól megröhanáltak a csónakot és csónakázni akartak. A csónak felborult és két lány a vízbe esett. A sebes ár a leányokat magával ragadta, mire a tanítónő vízbe vetette magát, hogy kimentse őket. Az egyik leány sikertelenül is elérni a partot, a másik leány azonban forgóba került és elúnt a habok között. A tanítónő odaszórt a szerencsétlenség helyére és a víz alá bukott, hogy felhossa onnan szerencsétlenül járt növendékét. A parton álló leányok azonban hiába várták, hogy újra a víz felszínére bukkanjon. A növendék Turek Rózsika holttestét negyedóra múlva kihúzták, a tanítónő holtteste azonban csak kétórai megfeszített munka után került a víz színére. Bartos tanítónő halála egész Morvaországban nagy részvétet kelt, mert ő volt a morva tanítóegyesület híres énekkerének legjobb altisztája és az egész országban ismerték.

László Ilii hegedűművész hangversenye. Szombaton este mutatkozik be Kolozsvár műértő közönségének László Ilii, a tordai származású fiatal hegedűművész, aki legutóbb a budapesti zeneakadémia vizsgahangversenyén nagy feltűnést keltett és az egész budapesti sajtó osztatlan elismerését vívta ki. A művész a következő programmal lép a műértő kolozsvári publikum elé, amely nagy érdeklődést mutat az Újságíróklubban megartandó koncert iránt: Bach VI. Sonata, Vieuxtemps fis-moll koncert, Haydn: Nocturne, Corelli: La Folia, Pugnani-Kreisler: Praeludium és allegro.

Palermo Bar

Sinetár József tulajdonos.

F. hó 16-tól

POLIDOR

kozikas és a szenációk új műsor.

Belőpti díj nincs.

Nem tányéroznak.

Amerikának a dekért. A napokban me-lozsvára Weinstock Józ-zott iparos, aki Amerikában iparosegyesület javára gy-rultak: Dávid Markovic Farkas (5), Z. Berkovics Mary Máttyás (1), Esther (1) és Frank Spitzer (1). stock József és neje 10.0 cluji Poale Cedek vezető- netet az adakozóknak.

Délamerikában aradi cernakereskedő emlékeztünk arról, hogy nagykereskedő tizenyolc h gyászával nyomtalanul oimán bünygyi eljárást i elfogni nem lehetett, mer senki sem tudott felőle a levél érkezett tőle Délame sítii hozzátartozói: és isme megérkeznie és új életet.

Terjed a gura- Bukarestből jelentik: A változatlan hevességgel p gyuladt ki. A tűz okozt mint kétmillió.

* Mult és Jövő Regina Mária 32 értesíti váth Pál urtól a megbízás illetőnek a „Mult és Jö vevezendő fizetkötésre v többé megbízása. Tibor V

A marosvásárh Ludosán Györgyöt, a Marosvásárhelyről jelentik ban a marosvásárhelyi ran Györgyöt, akinek lelkiit rablógylkosság és betetés ték, azonban midig sikerü mét kijátszani és megzöb regái fegyházból szökött baddája segítségével juto ditottak meg a többszörö már ugy látszott, minden a marosvásárhelyi rendör nek névtelen írója bejele éjjel meglátogatta Marosf bünygyi kapitány erős maga mellé és éjjel kört órai várakozásukat sike négy óra tájban megjele sán. A meglepett rablöv gentek, aki belátta, hogy len felesleges minden t nélkül megadta magát. régenbe szállították.

Egyévi foghá- Sándort. Aradról jelen büntetőbírósa szombat Gosztonyi Sándor, kol főhadnagyot, aki már az különféle szélhámosági fogházában. Gosztonyi a kozott Bukarestben Le segéddel, aki elmondta Gosztonyinak, hogy töb van, azokat akarja ela negyszabású betérés ut járt sejtette, hogy Lei szeréhez, ráijesztett adja oda az ékszerket f talja. Az ékszereket megkezdte értékesíteni és Leint is. A bíróság tőre és Gosztonyit eg

Összeállított tott csapatot. Tegu kosok gyér érdeklöde tartottak, amelyen eg arányban győzött a

Amerikaiak a kolozsvári Poale Ce-

dekért. A napokban megérkezett látogatába Kolozsvárra Weinstein József Newyorkba kizsármáztott iparos, aki Amerikában a Poale Cedek zsidó iparosegyesület javára gyűjtést rendezett. Hozzájárultak: Dávid Markovics (5 dollár), Ábrahám Farkas (5), Z. Berkovics (5), Josef Berkovics (2), May Mátyas (1), Esther Deutsch (1), M. Barth (1) és Frank Spitzer (1). Ezt az összeget Weinstein József és neje 10.000 lejre egészítette ki. A Cluj-i Poale Cedek vezetősége ezután mond köszönetet az adakozóknak.

Délamerikába szökött Soltesz Tibor aradi cérnakereskedő. Aradról jelentik: Megemlékeztünk arról, hogy Soltesz Tibor aradi cérnakereskedő tizenötmillió lejes passzív hátrahagyásával nyomtalanul eltűnt. Család bukásában büntető eljárást indítottak ellene, azonban ellopni nem lehetett, mert átlépte a határt. Azóta senki sem tudott felőle a mai napig. Most több levelet érkezett tőle Délamerikából, amelyekben érte a bíróságot és ismerősöit, hogy sikerült oda megérkeznie és új életet szándékszik kezdeni.

Terjed a gura-ocnitzi petróleumtűz. Bukarestből jelentik: A gura-ocnitzi szondatűz változatlan hevességgel pusztít. Ma is három szonda ugrott ki. A tűz okozta kár naponta több, mint kétfélmillió.

„Múlt és Jövő” szerkesztősége Cluj, Sr. Regina Maria 32 értesíti az előfizetőit, hogy Horváth Pál úrtól a megbízását visszavonta és így az illusztrációk a „Múlt és Jövő” nevében semmilyen nevezendő üzletkötésre vagy pénzfelvételekre nincs többé megbízása. Tibor Dániel Szerkesztő.

A marosvásárhelyi rendőrség elfogta Ludosán Györgyöt, a hírhedt haramiavezért. Marosvásárhelyről jelentik: Szerdára vir adó hajnalban a marosvásárhelyi rendőrség elfogta Ludosán Györgyöt, akinek lelkiismeretét számos bűntett, rablói alkalmatlanság és betörés terheli. Több ízben elítéltek, azonban mindig sikerült Ludosának örök figyelmeztetéseit kijátszani és megszökött. Legutóbb is az egyik regáli fegyverből szökött meg, ahonnan szervezett bandája segítségével jutott ki. O szágos körzést indították meg a többzörös rablói alkalmatlanságát és mármár egy látszó, minden eredmény nélkül, amikor a marosvásárhelyi rendőrség levelet kapott, amelynek névtelen írója bejelenti, hogy Ludosán minden éjjel meglátogatja Marosfelfalun lakó szeretőjét. Ladu bűnügyi kapitány erős rendőri készültséget vett maga mellé és éjjel körülkerítette a házat. Több órai várakozásukat siker koronázta, mert hajnali négy óra tájban megjelent a ház ajtajában Ludosán. A meglepetés rablóvezér mellének fagyvert szegtek, aki belátta, hogy a fegyveres erővel szemben felesleges minden további küzdelem, vonakodás nélkül megadta magát. A megvasált Ludosánt Szászrégenbe szállították.

Egyévi fogházra ítélték el Gosztonyi Sándort. Aradról jelentik: Az aradi törvényszék büntetőbíróháza szombaton egyévi fogházra ítélte Gosztonyi Sándort, kolozsvári származású árokantatóhadnagyot, aki már azelőtt is hosszabb ideig tiltásközlés alá esett. Gosztonyi a múlt év nyarán összetalálkozott Bukarestben Lein János aradi ékszerészegéddel, aki elmondta a nyomorék, mankóval járó Gosztonyinak, hogy több nagyon értékes ékszer van, azokat akarja eladni. Lein az ékszerekhez megszabású betörés útján jutott. Gosztonyi mindjárt sejtette, hogy Lein bűnös uton jutott az ékszerekhez, rájjesztett tehát, hogy 3 detektív és adja oda az ékszerek felét, mert különben letartóztatja. Az ékszereket ezután Gosztonyi mindjárt megkezdte értékesíteni és először elfogták őt is és Leint is. A bíróság Lein Jánost háromévi börtönrre és Gosztonyit egyévi fogházra ítélte.

Összeállították a kolozsvári válogatott csapatot. Tegnap délután a kijelölt játékosok gyér érdeklődése mellett trialmérkőzést tartottak, amelyen egy kombinált együttes 3:2 arányban győzött a megerősített Victoria fölött.

A gólokon Reményi, Szaniszló és Rakitovszki osztoztak. A mérkőzés alkalmával sajnálatos baleset történt: Chifor, a Victoria fair hátvédje összeütközött Reményivel, akit súlyos bokarugással levittek a pályáról. A mérkőzés után a labdarugószakosztály a válogatott csapatot a következőképpen állította össze dr. Lázár-Pollák, Dobra-Gábor, dr. Hatiegan-Giurgiu II., Blaj, Ujfalvy, Rakitovszky, Szaniszló, Reményi Tart.: Marosan, Klein, Micu és Arnold.

Miron Christea patriarcha Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Miron Christeat, aki karlsbadi utazásáról most tért vissza, Nagyváradon meleg ünneplésben részesítették. A pályaudvaron küldöttség várta a patriarchát, akit dr. Ciorgariu püspök lendületes szavakkal üdvözölt. A metropolitá megfogadta mondott köszönetet az ünneplésért. Még az éjjel továbbutazott Bukarestbe.

A becsületes tolvaj. A tolvajok és betörők általában arról nevezetesek, hogy lopnak. Ennek legfőbb mozgató rugója az, hogy életvitelszerűen illy módon látják biztosítani. A kilencz új ember és Arséne Lupinek sorozatában egy újabb érdekes jelenséggel találkozunk Nagyváradon. Egy tolvajjal, aki lopott és visszalopott. Blum Zsigmond, az Uj Kelet nagyváradai megbízottjától elloptak egy nagy kosár fehérneműt, amelynek az értéke mintegy negyven ezer lej volt. Ellopták, rendben van. Közönséges eset, amelybe mindenki belenyugszik, csak a tulajdonos nem. Most azonban a tolvaj sem nyugodott bide és a kosár fehérneműt visszalopta, még egy zsebkezdőt sem vett el magának. Amikor ellopta, bizonyára nyugodtan követte el a tettét, de képzselem, hogy izgult, amikor visszalopta. Megpróbálkozott elkerülni a detektív-mesterségbe és lássuk csak azokat az okokat, amelyek miatt a nem mindennapi tolvaj visszakövetta a lopást. Először, mert lelkiismereti furdalásai voltak. Ezt nyugodtan elvetethetjük. Ez a furcsanevű állat már a jégkorcsokban kipusztult. Másodszor feltételezhetjük, hogy harmadszor is el fogja követni a lopást, amikor majd ki lesz mosva a fehérnemű. Ebben az esetben a nagyváradai Zigmár nyíron fősvény lehet, mert nem akar idegen holmira pénzt költeni. Harmadszor 36-os lehet a nyakbősege és nem felelt meg az ellopott 37 es ing. Negyedszer 38-as a nyakbősege és a 37 es ing viszont kicsi. És végül ötödik nem szokott idegen fehérneműt viselni. Ez utóbbi a legvalószínűbb és az ilyen uri tolvaj igazán megérdemli, hogy ne huzzák rá a vizes lepedőt. Még a másét sem. (k.)

Baldwin a bányások munkaidéjét fel akarja emelni egy órával. Londonból jelentik: Kedden délután, az alsóház összeülése előtt, Baldwin megkérdezte a bányatulajdonosoktól, vajjon hajlandók-e a nyolcórás munkaidő és a sztrájk előtt fizetett bérek mellett az üzemek újabb megnyitni. A bányatulajdonosok nem tudtak végleges választ adni. Az alsóházban lefolytatott vita általában megerősítette azt a felfogást, hogy az angol bányakrist nem lehet olyan rendszabályokkal megoldani, amelyek csak Angliára korlátozódnak, hanem szükség van a szénprobléma nemzetközi rendezésére. Baldwin ezután kijelentette, hogy a bányász ügyet csakis a munkaidő egy órával való felemelésével, de a jelenlegi bérek respektálásával lehet megoldani.

Már nem volt ereje az öngyilkosság-hoz sem. Budapestről jelentik: Kedden délután az Erzsébet-hírt 7 számú házban rosszul lett egy öreg ur. Az összesereglet járőrök egy padra tiltották, ahol az öreg ur elhaló hangon ezt mondotta: egy kis kenyeret, mert nagyon éhes vagyok. Az öreg urat dr. Feldmann Mórnak hívják, 75 éves ügyvédjelölt, aki egy ügyvédi irodában dolgozott, ahonnan azonban elbocsátották. Csütörtök óta nem evett, öngyilkos akart lenni, de már annyi ereje nem volt, hogy lemenjen a Dunspartra és teugorjon a Danába.

Ne felejtse el
utazása előtt megvásárolni Mocanu országos
Vasuti Menetrendjét
Összes állomások és vonatok, bel- és külföldi csatlakozások megbízható, pontos utmutatója!
A 100 oldalas könyv ára csak 40 lei.
Kapható mindenütt!

Előléptetik a tartalékos tiszteket. Bukarestből jelentik: A hadsergőfelügyelők bizottsága június 23-án Mircescu tábornok hadügyminiszter elnöklésével ülést tart a tartalékos tisztek előléptetési ügyében. Mircescu miniszter egyébként ma Kisenevbe utazott az ottani csapattestek megtekintésére.

Külföldi feljelentés a csehszlovák állam ellen. Bécsből jelentik: Zedka Bohumil volt osztrák magyar százados Bécsben feljelentést tett a csehszlovák állam ellen és feljelentésében három és fél millió koronát követel, ennek az összegnek kamatjaival együtt. Zedka 1920-ban 48 ezer hollandi forintért mábutort vásárolt Bécsben és eladás céljából Hollandiába szállította. A hollandi ügyök azonban becsap a, úgy, hogy még ő fizetett rá az üzletre 1300 holland forintot. Zedka a hágsi csehszlovák követség ellen a csehszlovák külügyminisztériumban feljelentést tett és bizonyítást akarta, hogy kizárólag a követség hanyagsága folytán érte a nagy károsodás. Valamelyik miniszteri tisztviselőnek ugylászik terhes volt Zedka siránkozása, megvizsgáltatta rendőrorvossal és mint morvaországi illetőségit a kremseri elmeorvóintézetbe zárták. Innen Bécsbe szökött, ahol szakorvosok megvizsgálták és épelméjűnek nyilvánították. Minthogy ilyen előzmények után a bíróság hénytelen volt feljelentésének helyt adni, rövidesen tárgyalásra fog kerülni Zedka érdekes ügye.

Jótekonycsü kertj ünnepe. Kolozsváron másról sem beszélnek, mint a kertj ünnepegről, amit a hó huszadikán rendez az Izraelita Jótekonycsü Nőegyesület a református kollégium udvarán. Sz szeri, sz száma az attrakcióknak. Jazzband, konfetti-csata, szépségverseny és tombola fogják szórakoztatni a közönséget. Mindenki tartsa kötelességének, hogy eljőjön.

Zongoristák figyelmébe. Megjelent a „Hadituk”-nak An-ski világhírű drámájának Eggeál által írt kísérőzeneje. Ára zongorára 120 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában.

A herceg és zsidaja címen most jelent meg Lion Feuchtwager világhírű zsidótárgyu regényének a Jud Süs-nek magyar fordítása és 375 éjért kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Megnyílt
Farkas és Nyiredy
világvárosi című festészeti műterem
Calea Regele Ferdinand 15. I. em.
[v. Wesselényi M.-u.] Modern szobafestés és bútorkészítés Kérjen árajánlatot. — Tanulók fizetéssel felvétetnek.
Telefon 163 szám.

Kormányhatóságilag engedélyezett
sorsjáték
a Romániai Róm. Kath. Népszövetség Dévai Tagozata javára rendezti: a **Kolozsvári Gazdák Hiteözvevénykezele, Cluj, Piata Cuza Voda 10.**
Egy sorsjegy ára 50 x 2 = 100 lej.
Főnyeremény: **egy 50 HP luxusautó,** 6 üléses „Benz Mannheim”, mely megtekinthető az „Autocomercia” üzletben, Cluj, Bocskay-tér 10.
II. nyeremény **25,000 lej** készpénz
III. nyeremény **10,000 lej** készpénz
IV. nyeremény **5,000 lej** készpénz
V. 100 nyeremény: **2 100 lej,** összesen 10000 L.
A nyeremények illetőmentessége garántálva
Sorsjegyek kaphatók a Kolozsvári Gazdák Hiteözvevénykezele, Cluj, mint főelárutó helyén és a hirdett bizományosoknál, 100 lej 25 bani előzetes beküldése ellenében a főelárutó egy drb. sorsjegyet franco káid.
Sorsolás helye: Cluj (Kolozsvár) Primaria (város-háza). — **Sorsolás ideje: 1926. július 15. d. u. 3 óra.**
Sorsolási eredmény közölve lesz az Uj Kelet-ben

Bar
.....
R
.....
müsor.
ányérozunk.

KÖZGAZDASÁG

Huszonnyolcmillárd lejre becsülik Románia ezévi gabonaexportját

A statisztikai hivatal közlése szerint 150 ezer vagon buza, 100 ezer vagon rozs, 25 ezer vagon zab, 250 ezer vagon tengeri és 25 ezer vagon egyéb gabonafajta kerülhet exportra

(Bucuresti-Bukarest, június 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy a földművelésügyi minisztérium hozzávetőleges becslés alapján hetven ezer vagonra teszi Románia ezévi exportálható búzafölöslegét. A legfőbb statisztikai hivatal a földművelésügyi minisztériummal karöltve az eddig beérkezett jelentése alapján újabb kimutatást közöl a várható gabonatermésről. Eszerint már nem hetven ezer, hanem

közel 150 ezer vagon búzát szállíthatunk külföldre az idén. Ezenkívül mint fölösleg 100 ezer vagon rozs, 25 ezer vagon zab és 25 ezer vagon különféle gabonatermék vár exportra.

Ha az időváltozás ilyen kedvező lesz a termesre, mint eddig, kétszázötvenezer vagon tengerit is szállíthatunk, amely mennyiség rekordot jelentene Románia tengeri termésében. A fentiek szerint tehát ötszázötvenezer vagon, illetőleg öt és félmillió tonna gabonát adhatunk el a külföldnek nemes valutáért.

Ha a jelenlegi árakat vesszük alapul és a lejt 2,50 és zürichi jegyzéssel, vagy ezer lejes angol font árfolyammal kalkuláljuk, körülbelül 28 milliárd lejt tenne ki az exportálandó gabona értéke. Ez azt jelenti, hogy

csupán mezőgazdasági termékekért hétmillárddal több lejt kaphatunk, mint amennyi Románia egész bankjegyforgalma.

Hogy azonban ezt elérhessük, ehhez az kellene, hogy egyrészt megfelelő hitelt nyújtsanak a kormány a gabonaügyletek lebonyolítására, másrészt pedig hogy a CFR a gabonaszállítások elne gördítsen akadályokat.

A statisztikai hivatal kedvező közléseivel szemben szakembereknek az a véleménye, hogy

¶ A bíróság elutasította a lakbérék valorizálására vonatkozó kérvényeket. Bukarestből jelentik: A bukaresti tábla elutasította azoknak a háztulajdonosoknak kereseteit, akik a lakbérleti törvény 48. szakasza alapján valutadifferencia címen fel akarták emelni a házbéreket. A táblának ez a döntése nagyfontosságú az egész országra nézve.

¶ Megkönnyítik a külföldiek valutabehozatalt és kivitelét. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter körrendeletben közölte az összes vámközegekkel, hogy francia, német és angol nyelven hivatalaikban tegyék hozzá a pénzügyminisztérium utasítását, amely szerint a rövid időre beutazó külföldi utasoknak jogában áll idegen pénznemükről igazolványt kérni a vámközegektől. A rendelet célja az, hogy a visszatérőknek megkönnyítsék az idegen valuták használatát.

¶ Közgazdasági hírek a CFR-től. A jingoszlávai Lubljonában június 26-tól július 5-éig tartó mintavásárra az odaútszónak 50 százalékos kedvezményt nyújt a CFR úgy a személy-, mint a gyorsvonatokon. Ugyancsak 50 százalékos kedvezményrel lehet a kiállításra szánt darabárkat feladni. — A CFR és a German Vasutak között létrejött egyezmény folytán a Németországba és viszont feladott postgyász- és darabárk feladásánál különleges román-német sörögű receptek adnak ki. — Június 15-étől kezdődőleg Akrovicza (Vrta de poe) fűrdőre kedvezményes fűrdőjegyeket adnak ki az állomásokról. — A CFR vezérigazgatója szigorúan utasította az érdekelteket, hogy legkésőbb július 10-ig az összes és még mindezideig a volt Direcțiunea Regională (üzletvezetőségek) által ki nem fizetett szállítási tartozásokról a szállítók és cégek képviselőiről egy pontos kimutatást terjesszenek be.

meg lehetnének elégedve, ha az év végéig legalább tízmillárd értékű gabonát szállíthatnánk külföldre. Ebben az esetben is

a gabonakereskedelem közel két és félmillió angol fontot hozhatna be havonként az országba az év utolsó harmadában.

Kérdés azonban, hogy ha a gabonakereskedelem ezt a nagymennyiségű külföldi valutát behozná az országba, be tudná-e váltani megfelelő árfolyamon lejt, amelyre pedig feltétlenül szüksége van a termelőknél törtető vásárlások alkalmával. Ettől eltekintve, a gabonakereskedelemnek legkevesebb kétmilliárd lejre volna szüksége, hogy a terményeket megvásárolhassa és elraktározhassa addig is, amíg az árut el lehet használni. Az exportálható gabona elszállításához legkevesebb ötszáz hajóra van szükség négyezer tonna befogadó képességgel.

Ha a jelenlegi agrár vámok maradnak érvényben, csak kétszáz ezer vagon exportgabonát véve alapul, a kivitel kétmillió angol fontot jövedelmezne az államnak.

Ezzel a kedvező helyzettel kapcsolatosan felvetődik az a kérdés, hogy a román gabona elhelyezése szempontjából milyen jelentősége van a budapesti öndén bevezetett gabonahatáridőzletnek. Szakemberek véleménye szerint a budapesti gabonahatáridőzletnek a román gabonakereskedelem szempontjából csak az esetben lehetne fontosabb jelentősége, ha a kormány fix gabonavámokat létesítené, mert a minduntalan változó és főleg irreális gabonavámok súlyos akadályai a határidőzletbe való bekapcsolódáshoz, amelyeknek smugglis főleg spekulatív jellegük van, tehát fix vámmal és stabil belföldi valutával kell számolni.

¶ A huskiviteli vámok eltörlése. A marhaexportőrök egyik régi kívánsága, hogy töröljék el a vágottbus kiviteli illetékeit. A Gyáriparosok Szövetségének kolozsvári körzete ebben a kérdésben részletes memorandumot dolgozott ki, amelyet a központ utján felterjesztenek az illetékes minisztériumokhoz.

¶ Törvény készül a csempészések ellen. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium a csempészés megakadályozására meghatalmazást kapott arra, hogy törvénytervezetet készítsen, amely a legszigorubb büntetésekkel sújja a csempészt. A törvényjavaslat a napokban már el is készült és a parlament első ülésének valamelyikén kerül szavazás alá.

¶ A legfőbb gazdasági tanács ülése. Bukarestből jelentik: Holnap délelőtt 9 órakor a kormány legfőbb gazdasági bizottsága Averescu elnökletével ülést tart, amelyen foglalkozni fognak mindazon memorandumokkal, amelyek a kereskedelem, pénzügy és ipar reprezentánsai részéről a valuta stabilizálás ügyében eddig beérkeztek.

Gyönyörű művészi

fényképeket

készít kertben és hangulatos műtermében

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.

Prefektúra mellett

¶ Csak január 1-én lép életbe az új vámtarifa. Garofid miniszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy az új vámtarifa csak össze készül el és valószínűleg csak 1927 január elsején lép életbe. Ez az eltolódás főleg arra vezethető vissza, hogy számolni kell az állami háztartás költségvetésének egyensúlyba hozásával és a kiviteli vámok leszállítása folytán előállott bevételecsökkenésnek más forrásokból való pótlásával.

TŐZSDE

Június 16-án

A lej Zárazában 225-00 —, Párisban 15 10, Budapestban 309, Bécsben 304-25, Prágában 14-70.

Kolozsvár. A piacon változatlanul tart a lanyhaság. A lej tegnapi 220-as zárlati árfolyama ma, nyitáskor 225-re emelkedett Zárazban. A lej zárlati árfolyamáról ma nem jött jelentés. Az utóban 224-el jegyezték a román valutát. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32-70—33-10, Prága 6-85—6-92 Budapest 300—305, Páris 6-60—6-70 Zürich 45-20—45-40, Newyork 230-00—233-00, London 1130—1140, Milánó 8-50—8-60.

Zürich. Zárlat: Berlin 193-00 Amsterdam 267-55, Newyork 516-75, London 2514-70, Páris 1460-00, Milánó 1867-50, Prága 1531-50, Budapest 72-20, Belgrád 912-00, Bukarest 225-00—, Varsó —, Bécs 72-95-00

Bukarest. Devizák: Páris 6-60, Berlin 55-40, London 1127-00, Newyork 232-00, Milánó 8-30 Zürich 45-10, Bécs 33-25, Prága 6-85 Brüsszel — Budapest 33-20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 850, német márka 54-00, leva 1-65, török lira 120, font sterling 1125, francia frank 6-80, svájci frank 44-00, olasz lira 8-40, drachma 2-80, dinár 4-10, dollár 231, lengyel forint —, osztrák schilling 33-00, magyar korona 33-00, cseh korona 6-90, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Ethasztották a Kolozvár—Nagyvárad válogatott mérkőzését. A vasárnapra kitűzött Nagyvárad—Kolozsvár válogatott mérkőzés megtartását egy később meghatározandó időpontra halasztották el. Ehelyett Kolozsvár és Nagyvárad egyes kiutjai mérkőzést össze külön-külön erejüket. Nagyváradon vasárnap a KAC fog vendégszerpelni komplett első csapatával a NAC ellen. Kolozsvár pedig a kitűzött formában lévő nagyváradai bajnokcsapatot, a Törökvést fogja vendégül látni. Szombaton délután CFR lesz a Törökvés ellenfele, míg vasárnap a Haggibboral játszik. Mindkét mérkőzést a CFR pályáján tartják meg 6 órai kezdéssel. Ugy a Törökvés—CFR, mint a Törökvés—Haggibbor mérkőzések szép sportot ígérnek. Éppen ezért mindkét mérkőzést nagy érdeklődés előzi meg.

Ma délután bajnoki mérkőzések lesznek. A labdarúgószakszövület határozata szerint ma, csütörtökön délután bajnoki mérkőzések lesznek. A városi sporttelepen délután 4 órakor a Husos—Vasas, 6 órakor a KKASE—RMS I. osztályú bajnoki mérkőzéseket fogják lejátszani. A CFR pályán délután 6 órakor Victoria—CFR bajnoki mérkőzés lesz.

Külföldi eredmények:

Amsterdam, Dánia—Hollandia 4:1 (2:0)
Las Palmas. (Kanári szigetek). Gran Canaria—BEAC Budapest 3:2 (2:1).

Páris. Franciaország egyes teniszbajnokait gát Cochet nyerte meg Lacosteval szemben. A döntő eredménye 6:2, 6:4, 6:3.

Aranyat, platinát,
régí fogso-akat legmagasabb áron vesz
Transilvania

Dental Depot

Cluj, Strada Jorga No 3.

Tavaszi női és férfi ruhákat

fest, tisztít UNIO, Cluj

Fiókiület Str. Baritiu No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 33.

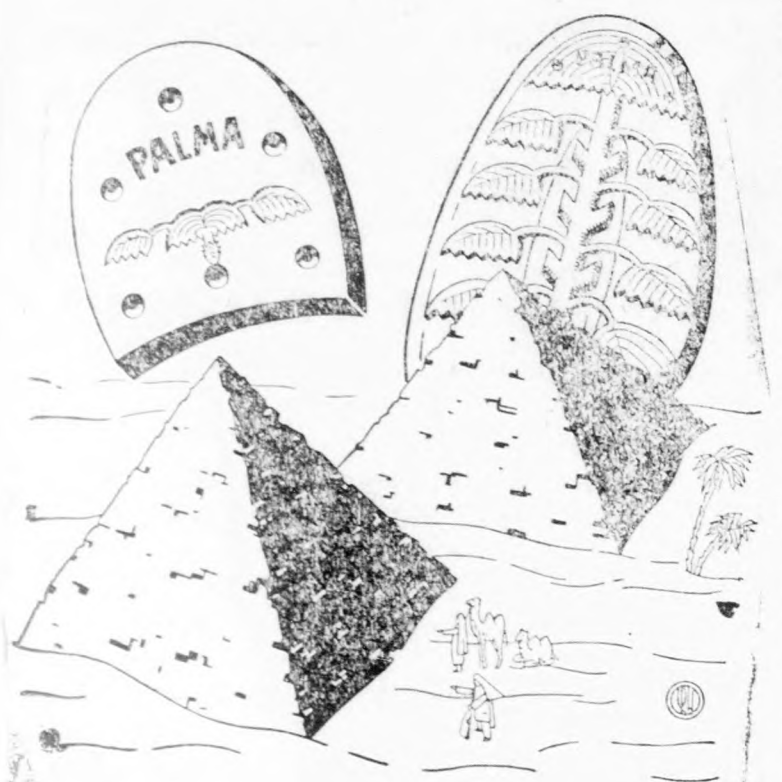
PALMA

Tart
az egészség
minden praktiku
Palma ka
kétszeresen tartós
a bőr, rugalmas
nedves i

A világ
filc-
Szalma
gáthat
ID
Alapszalon. For
Cluj, Cluj

Precizió
fogas
készítése aut
hez garancia
Szab
Cluj, Str. Jasi

N
G
cég

Tartós cipő

az egészség és pénzmegtakarítás érdekében minden praktikus ember részére elengedhetetlen. **Palma kaucsuksarok és talp** kétszeresen tartóssá teszi cipőjét, olcsóbb, mint a bőr, ruganyos járást ad és megkíméli Öt nedves időben a meghűléstől.

A világ szenzációi az IDEAL

filc-kalapjal.

Szalmakalapot minden elfogadható áron árulunk az

IDEAL

Alapszalon. Formálások 48 óra alatt készülnek

Ulf, Cetea Regele Ferdinand 8.

Precíziós fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és **olcsó ár** mellett.

Szabó János

Cuj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye

Az alvó férj. A szezon legnagyobb sikerű vigjátékát mutatja be a színház pénteken este. Szemes vigjátékai: A gazdag lány, Buta ember, Olasz asszony, Csirkéfogó mind nagy sikert aráltak, de ez mindegyiknél hosszabban tartó sikert jelentett a Vígsháznak, h 1 több, mint 100 szor játszották ezt a mulatságos, friss vigjátékot.

Haramiák. A drámai együttes már több, mint egy hónapja készül Schiller klasszikus tragédiájára, mely Kolozsváron több mint husz esztendeje nem volt műsoron. Az Alvó férj után ez lesz a legközelebbi próza-bemutató.

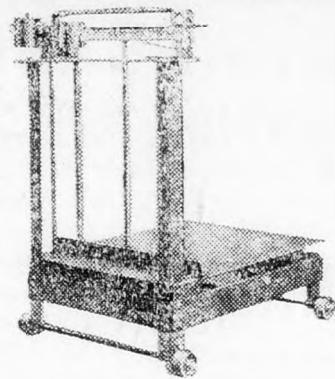
Magyar Színház heti műsora

Csütörtök: M. Ricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozatszám 435).
Péntek: Az alvó férj (Ujdonság, először. Premierbérlet 65 sz. Sorozat 436)
Szombat: Az alvó férj (Napi bérlet 137 sz. A. Sorozat 437).
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Csókos asszony (Pintér Bökéval, László és Ilhászsal. Leszállított helyárat. Sorozat 438).
Vasárnap 6-kor: Az alvó férj (3-adszor. Leszállított helyárat. Sorozat 439).
Vasárnap este 9 kor: Maricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozat 440).
Hétő: Maricza grófnő (12zedszer. Bérletszűnet. Sorozat 441).

Gyárkémény építés, gőzkazán befűtése, gépek a pozíció, minél ut- la betonmunkák kivétel, kementés, árútelepek részére, saját szerkezetű szab, és fűtő- és nézetők építé e. Magas építés.

Eggenberger építési vállalat, Brasov Weisz Mihály-u. No 15.

Telefon 7-37

Hess

mérlege
minőségi munka

Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Zongoratulajdonosok
ne felejtsek

zongorájukat

javítás céljából, nyaralás előtt beküldeni

TRISKA I.

céghez, Cluj, Str. Saguna 14. (v. Bartha M.-u.)
Telefon 4-19.

Róih

cipésznél Szap-u. 2. sz. alatt készűnek a legújabb divan cipő-különlégességek.

Óvakodjunk az utánzattól!

Csak az a valódi

Hellmann-féle kenyér,

melyen az az it latható kis cimke rajta van.

Din Brutaris	minden általam sültött kenyeren rajta van,
HELMANN	
sütődebő	

Ez a cimke fontos, mivel tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők kenyereiket, mint Hellmann-féle kenyeret árusítják.

Írdessen az Új Keletben!

Nagy maradékvásár

A tavaszi áruraktárból visszamaradt készletet igen olcsó árak mellett árusítja ki a

Gromen és Herbert

cég, Cluj, Str. Regele Ferdinand No 13.

Nagy választék mosóvászon és zeig anyagokban.

26 június 17
életbe az új
sajtó képviselői
tarifa csak öszre
17 január elsején
arra vezethető
háztartás költ-
al és a kiviteli
bevételekneké-
al.
Párlsho
304-25, Pra-
zatlanul tart a
as zárlati ar-
emelkedett Zü-
máról ma nem
el jegyezték a
a következők:
-6-92 Budapest
Zürich 45 20-
London 1130-
0 Amszterdán
2514 70, Páris
1531-50, Buda-
rest 225-00-
0
6-60, Berlin
232-00, Milánó
25, Prága 6 85
on 850, német
lira 120, font
0, svájci frank
ma 2 80, dinár
- osztrák
3-0, cseh korona
forint -
ar-Nagyvárad
sárnapra sítűzött
tt mérőzés meg-
andó időpontra
svár és Nagyvá-
ze külön-külön
ap a KAC fog-
spatával a NAC
5 formában levő
Törökvést fogja
tán CFR lesz a
a Haggiborral
CFR pályáján
y a Törökvé-
bor mérkőzések
rt mindkét mér-
fg.
özések lesznek.
zata szerint ma,
közések lesznek.
4 órakor a Hu-
E-RMS I. osz-
ák lejátszani. A
Victoria-CFR
yek:
andia 4:1 (2:0)
tek). Gracani-
tenniszbajnoká
aval szemben. A
3.
atinát,
b áron vesz
epot
ja No 3.
2., Str. Iuliu
n 877 92.

